

ليکوالان

عبدالجبار سھل
توراج خاکسار

پہٴ سرو لمبو
کنبی قرار
سنگہ اوکرہم

Ketabton.com

خپروونکي: سيد کمپوزنگ سنٽر ٿوپي

پہ سرو لمبو کنبی قرار خنگه اوکریم

مصنف : توراج خاکسار

د کتاب ٲول حقونہ د مصنف ٲہ حق کنبی خوندي دي

د کتاب نوم :	ٲہ سرو لمبو کنبی قرار خنگہ او کریم
ليکوالان :	توراج خاکسار، عبدالجبار سہل
کمپوزر :	قاسم ساگر
کرہ کتنہ :	سٲف الاحد عاجز
شمٲرہ :	200
ٲٲعہ :	300 روٲی
چاپ کال :	2023 ء
چاپ ځاے :	سید کمپوزنگ سنٲر ٲوٲی (0315-9887887)

تړون

د خپل ماما عبدالحنان روان صېب په نوم چې
زما ادبي روزنه ئې ډېره په پښتنه مينه کړې ده.

خپلې خبرې

ملگرو شعر وشاعري زما په خټه کښې اغېز لې شوې ده .
 زما نيکه سېد کرم اخون د خپل وخت منلې شوې شاعر
 وه . زما محترم پلار هم شاعري کوله . زما ماما
 عبدالحنان اخون د اتمان گدون په شاعرانو کښې يو
 پېژندلې نوم وه . زه هم نژدې د پينځه څلوېښتو کالو
 راهسې شاعري کوم . د ټوپۍ مشهور اولسي شاعر
 جمشېد استاذ سره مې ډېر نژدې تعلق پاتې شوې دى .
 د شعر وادب په وجه مې د اتمان گدون بخت شپړ اسير ،
 فقير خطاب ملنگ ، امير بشر طوفان او خدائې بخښلي
 شوکت علي سجاد سره دوستانه تعلقات وو او په دې
 اتمان گدون به مې هم ادبي هلې ځلې کولې . د شعر و
 شاعرۍ سره مې تعلق ډېر زوړ دى خو قلم مې نه وه ،
 تعليم مې نه دى کړى نو که غزل مې جوړ کړى دى که
 چاربيته او که لوبه نو ليکلي مې نه ده . او نه زما کتاب
 چاپ کولو ته نيت وه خو د ډېر محترم مشر عبدالجبار
 سهل صېب ميني مجبور کړم چې د عبدالجبار لالا سره
 په گډه کتاب چاپ کړم . دې کتاب کښې چې زما څومره
 کلامونه دي د خپلې حافظې په مدد ليکلې شوي دي

زيات کلامونه اوس ماته ياد نه دي. خو چې څومره غزلې ، چاربتې ، لوبې راته يادې شوې دي نو دې کتاب کښې مې پښتون قام او پښتو ادب ته ډالۍ کړي دي. زما شاعري ښه ده ، بده ده دا په لوستونکو پرېږدم. زه د خپل مهربان مشر عبدالجبار لالا هم ډېره مننه کوم. چې زه ئې خپلو کلامونو چاپ کولو ته وهڅولم. د گران او وتلي شاعر سېف الاحد عاجز هم ډېره مننه کوم چې زما د ماتې گوډې شاعرۍ پروف ريډنگ ئې اوکړو. د حلمي ليکوال قاسم ساگر هم مننه کوم چې په ډېره مينه ئې د کمپوزنگ ذمه واري واخسته. د بخت شېر اسير صېب ، ملنگ جان مندن صېب ، سېف الاحد عاجز صېب او قاسم ساگر صېب په دلو دلو مننه چې زما په شاعرۍ ئې ليکونه اوکړل. د علي زر خان علي صېب هم ډېره مننه کوم چې ددې کتاب په چاپ کولو کښې ئې قدم په قدم زما مرسته اوکړه. او بالخصوص د سيد اسد شاه صيب (باچا جی) په دلو دلو مننه چې زمونږ کتاب له ئې ډير ښائسته تائيل جوړ کړو.

توراج خاکسار

خپل کور، ټوپۍ

15-11-2023

”د سپېڅلي فکر سختن“

پښتو ژبه په دې حواله بختوره ژبه ده چې سره ددې چې نه خوئې ملکي چارواکي (حکومتي حلقې) څه سرپرستي کوي او نه ئې خپل شته من خلق څه خيال ساتي که زه دا ووايم نو شايد چې غلطه به نه وي چې پښتانه همېشه په پردو ژبو وياړ کوي - او خپلې مورنۍ ژبې ته سپک گوري - حالانکې د قومونو په ثقافتي اجزاؤ کښې د ژبې ډېر لويې اهميت دے - د ژبې په شته من والي قومونه شته کېږي - او د ژبې په ورکېدو قومونه ورکېږي - په دوهم نړېوال جنگ کښې چې کله امريکې په جاپان حمله اوکړه نو د جاپان بادشاه ورته ووي چې زما د قوم نه خپله ژبه مه شوکوئ يعني په دوي پردئ ژبه مه مسلط کوئ - ډېرې ژبې حکه د منځه لاړې ختمې شوې چې حکومتې چارواکو ئې سرپرستي نه کوله او خپلو خلقو ته ئې په وئيلو ځان سپک ښکارېدلو - د نن نه پينځويشت دېرش کاله اگهاو چې ټېچ موبائل د هر چا لاسو ته نه وه رارسېدلې - کاغذ هم ارزان وه په کتابت (خبر اوس خو کمپوزنگ دے) په ټائټل او د کتابونو په گنډلو (بائنډنگ) هم ډېره خرچه نه راتله - په هر کال کښې به

اتياؤ نه تر سلو پورې کتابونه چاپ کېدل - زه چې وایم پښتو بختوره ژبه ده نو ددې دومره ستونزو او مشکلاتو باوجود په کال کښې دېرشو نه څلوېښتو پورې کتابونه د نظم ، نشر ، تاریخ چاپ کېږي -

نن چې زه په کوم کتاب لیک کوم - دا کتاب د ښاغلي توراج (چې خاکسار ئې تخلص دے) نظمیه شاعري ده - د توراج چې څنگه تخلص دے داسې پکښې خاکساري هم ده یو ډېر شډل بدل ساده سوده انسان دے اکثر په محفل کښې چپ ناست وي خو چې څوک ورته فرمائش او کړي چې څه ووايه نو هاغه ملغلرې ئې د خپلې نه دوږېږي چې د ډېرو خلقو سوچ هم ورته نه رسي او داسې به ولې نه وي - د هغه روزنه پالنه په ادبي ماحول کښې شوې ده - د توراج خاکسار پلار نيکه په هشتنغر کښې د چارسدې تحصیل تنگي گندهیري نومي کلي اوسېدونکے وه - توراج خاکسار هم په دغه کلي کښې په نورلس سوه شپږ پنځوسم کال د اپرېل د میاشتي په څلورمه نېټه د ارواښاد محمد لالا په کور کښې سترگې غړولې دي - دا هاغه هشتنغر دے د کوم په باره کښې چې علي خان بابا پخوا وئيلي وو:

هشتنغر شو کان د زلفو د لبرو ځکه نشته په دا ملک دکان د مښکو

هشتنغر د شروع نه د ازادۍ علمبردار او د غلامۍ نه د نفرت کوونکیو ټاټوبې پاتې شوی دی. په دې خاوره حاجي صېب د ترنگزو، ارواښاد فضل واحد او د ازادۍ لویې مبارز رئیس الاحرار خان عبدالغفار خان چې په باچا خان یادېده او داسې نور ډېر خدائي خدمتگار تېر شوي دي. د هشتنغر په حواله دا مشهور متل به شاید چې هر چا اورېدلې وي. که هشتنغر خورې نا خو بد پرې مۀ وايه. بناغلي خاکسار په دغه خاوره کښې خړپوسې کړې دي او څوک چې په کومه خاوره کښې خړپوسې او کړي د هغه په مزاج کښې د هغې خاورې اثرات ضرور وي. توراج خاکسار چې په دې ننګيالی خاوره کښې اوزېرېده نو د ژوند لس کاله ئې په دغه خاوره تېر کړل. خو دې ته به څه د حالاتو جبر ووايو او څه به دا ووايو چې د اوبو دانو نصيبه به ئې دلته شوې وه توراج خاکسار صېب د يولسو کالو وه چې په کال نورلس سوه شپږ

شپېتم د ستمبر مياشتې په پينځلسمه نېټه ئې ټوپۍ ته کډه راوړه . د خپلو بڼه خوښوونو د هر چا سره د غلبېک سلېک او په غم بنادۍ کښې د گډون په سوب ددې ځائ د خلقو زړونه داسې خپل کړل چې نن څوک هم دا نه گڼي چې گڼې دوي بل ځائ نه راغلي دي . ددوي هره غم بنادي د مقامي خلقو د غم بنادۍ نه درنه وي .

توراخ خاکسار صېب په کال نورلس اويا کښې شاعري شروع کړه . بې تعليمه د ځو کوم خداداد صلاحيتونه چې دې انسان ته ځدائ وړکړي دي ډېر تعليم يافته ورته حق حېران دي . ماليکلي دي چې دده روزنه پالنه په ادبي ماحول کښې شوې ده نو هغه داسې چې ددوي نيکه ارواښاد سيد کرم اخون لکه د امانت ماليار ، نوره دين اخون ، امان گجراتي ، احمد دين طالب ، او داسې نورو ډېرو شاعرانو په شان يو ډېر بڼه شاعر تېر شوم د ځو . د شاعرۍ په هر صنف ورته عبور حاصل وه . خو د چاربتې ډېر ماهر وه . دغسې ددوي پلار ارواښاد محمد لالا ځو شاعر نه وه ولي ادب ذوقه ډېر وه په شعر

پوهېدونکې انسان وه ډېر زاړه مجلسيان او شاعران به
 ئې ليدو ته راتلل . دغسې ددوي ماما عبدالحنان اخون
 چې وروستو ئې بيا روان تخلص خپل کړم وه مجلس به
 ئې هم کوه او د اولسي شاعري ډېر ښه استاذ وه هغوي ته
 هم په چارېته ډېر مهارت حاصل وه . توراج خاکسار هم
 ددوي په قدم قدم ايښودم د م . خو خاکسار صېب د
 چارېتې سره سره غزل هم ښه ليکي . هغوي د ارواښاد
 جمشيد استاذ د ټوپي ، نادر خان بزمي ، ملنگ جان
 مندن، او نورو ډېرو ښو ښو شاعرانو سره ناسته پاسته
 کړې ده . خاص کر جمشيد استاذ خو پرې ډېر زيات مټين
 وه هغه به د خاکسار صېب ليدو دپاره اکثر ددوي گانې .
 ته تلو . واپسې کښې به خاکسار صېب جمشيد استاذ
 سره د بدرگې په طور تر ټوپي بازاره راتلو . دغسې
 ارواښاد نادر خان بزمي سره ئې ډېر عقيدت وه پښتو
 پکښې دومره وه چې کله ئې د جنازې د مونځ دپاره ئې د
 جنازې کټ د ټوپي عيدگاه ته يوړو نو هغه کټ چې
 کومو څلورو کسانو نيولې وه چې پکښې دوه د هغه
 ځامن ساجد او شاهد او درېم د خاکسار صېب ماما

ارواښاد عبدالحنان روان او څلورم خاکسار صېب په خپله وه د دغه لويو هستو سره د ناستې پاستې په وجه د هغه په شاعري کښې يو زبردست زړه رابښکون پېدا شه هم دغه وجه ده چې په مشاعره کښې خاکسار صېب کلام وائي نو بې اختياره د سامعينو د څلونه بيا ووايه د بيا ووايه نعرې خپري. هونبياران وائي چې د هر محفل خپل خپل تاثير وي. د مثال په توگه د خاکسار صېب د يو څو کلامونو نه يو يو بېت راخلم. خوشحال بابا وائي :

که اسمان دې د زمري په خله کښې ورکړي
د زمري په خله کښې مه پرېږده همت

توراج خاکسار صېب هم دغه خبره په يو بل ډېر ښکلي انداز کښې کوي هغه وائي:

مثال د هغه چا قائم شي چې همت نه بايلي
د کار سره چې همت اوبائېلي د کاره اوځي

پښتنه ټولنه کښې پېغور ډېر بد شے دے - د پېغور په
 وجه ډېر کورونه وران شي ؛ مرگ ژوبله پکښې اوشي ؛
 ټول خلق در په در شي ؛ د ملکه ورک شي خاکسار صېب
 دغه منظر کښې په خپلو شعرونو کښې داسې کوي :

خوږ وي کله کور خو د پېغور په وجه پاتې شي
 ځان پښتانه وژني د پښتو او د پېغور په سر

څوک وائي د ځوانۍ عمر د نادانۍ وي او څوک وائي د
 ديوانۍ وي هم دغه وجه ده چې په ځوانۍ کښې د چانه
 هر څومره معيوب کار اوشي خلق وائي نه پوهيږي خو
 چې عمر په شا شي او چانه څه غلطي اوشي نو هر څوک
 ورته وائي دې عمر ته دې اوگوره او دې کار ته دې
 اوگوره - خاکسار صېب دا خبره څه په دې ډول کوي :

ناداني په ځلميتوب کښې څه عېب نه دے
 بد هغه وي چې نادان شي په پيرۍ کښې

نن داسې وخت دے چې د چانه د حيا طمع نه شي کولے
سلو کنبی يو کس به داسې وي چې هغوي به پءُ حيا او
بې حيايی پوهېږي. نوره هغه خبره ده چې سدهوم ته شين
دے. د حيا ، غېرت، پښتو صرف نومونه پاتې دي ځکه
خو خاکسار صېب پءُ واز کومې دا وائي:

لاړه پښتو لاړه د حيا وختونه ختم شو
هېر کرو اوسنو خلقو غېرت پءُ ټوقو ټوقو کنبی

(بخت شېر اسير ټوپی)

پلار په نيکه تخليق کار او دهغه شعري

مجموعه

زما خيال د مې چغه زيات ليک د توراج په ذات او کړم ځکه
چې کتاب ئې خو ستاسو مخې ته خور د مې - او هم تاسو
ئې فېصله کولې شئ - چې خاکسار صېب ښه شاعري کړې
ده او که نه؟ توراج خاکسار صېب ته دا خداد صلاحيت د
خپل پلار محمد لالا خدائې بخښلي نه او بيا د هغوي د
نيکه سيد کرم اخون نه په ميراث کښې پاتې راروان د مې -

نيکه ئې هم يو ډېر نوموړ مې شاعر وه - او د خپلې خواؤ
شا علاقې نه به تقريباً په نيمه پښتونخواه کښې ئې
شهرت لرلو - هغه وخت چې دا فن په پېسو نه خرسېدو
شوقيه او ميراثي وېناوال ئې بلها شاگردان وو - د هغوي
وېنا به ئې يادوله او د پښتو د موسيقي محفلونه به ئې
ښائسته کول لا تر دې دمه ئې بعضې خلقو ته چاربتې
يادې وې - هغه وخت د چاربتو مېنډان ډېر وو - د نيکه
نه وروستو والد صېب محمد لالا هم لږه خو خوږه شاعري
کړې وه - خو هر چاته ئې پته نه وه ځکه چې ځان ئې شاعر

نه وه ښکاره کړم. البته د موسیقي محفلونه به ئې خوښ وو. د خپل پلار نه علاوه ورته د نورو ښو ښو شاعرانو لکه نوره دین استاذ، احمد دین طالب، امانت اخون، صاحبزاده غلام قادر و پناگانې ورته یادې وې.

لکه د پلار توراج خاکسار هم ډېره زمانه ځان پټه اوساتلو. ددوي د مور ورور د توراج ماما عبدالحنان روان (چې ورومېه تخلص ئې اخون وه) چې ډېر لویې د نامې جامې شاعر او ډېر ښه عالم هم وه. او مونږ سره به د مشاعرو په محفلونو کښې شاملېدو. نو د هغوي په وساطت مونږ ته د توراج د شاعري او کمال پټه اولږېده. او بیا به مونږ ورو ورو چپړو. اخر دا چې عبدالحنان روان صېب الله ته خوږ شو. نو توراج خاکسار صېب ئې مونږ ته ملگرتیا کښې پرېښودو. چې د اتمان گدون لیکوال ملگري سرکرده غږم شو. خاکسار صېب ته د مور یعنی ماما خپلې د طرفه هم شاعري په میراث کښې پاتې شوه. توراج خاکسار ښه دروند زميندار د مې چې ورته گوري نو ساده باده فقير طبع انسان د مې ځان ته څه

وایي نه. ځکه چې مدرسه او کتاب ئې په سترگو نه دي لیدلي. خو که محفل ئې درسره جوړ شو نو بیا به منې چې توراج هم دا توراج د خپله قدر مند د هر چاته د قدر په سترگه گوري ما لا تر اوسه دومره حیاناک انسان نه د لیدلې. مېلمه دوست د خپل او پردي ته درناو ورکوي. او وایي چې ما چېرې هم د مېلمه یا د مېلمنو دپاره کور کښې د روټی نه دي وئيلي چې ماسره مېلمه یا مېلمانه دي. خو چې څه تیاره وي هغه د یار دپاره وي.

په اولس دوستی غم بنادی کښې دومره تېز دے. چې لا به درته خپل خپلوان ورور عزیز نه وي رارسېدلي او دا سره به درته حاضر وي خو د خانانو نوابانو سره ئې قطعي نه لري. چې یار دوست ئې څومره غریب وي نو دده زړه ته قریب وي. توراج خاکسار صېب په خپله د خپل وطن هشتنغر نه د بنه شته من کور فرد دے. اوس دا د الله وېش دے چې پیدا شو په هشتنغر کښې دے او روزي ئې ورله په ټوپی کښې ایښې ده. چې زمونږ دپاره

دا د الله يو انعام دے . دلته ئې هم په سرپيتوب کښې څه کمه نه دے راغلې . څلور شپږ مزدوران ئې هر وخت د مخې اوږې را اوږې . خو په ليدو به ئې دا فرق اونۀ کړے شي چې مزدور کوم يو دے او مالک کوم يو .

خاکسار واقعي چې خاکسار دے ځکه ډېر ځيرک انسان دے چې د وختونو تودې سرې پرې ډېرې تېرې شوي دي . په هر رنگه محفل کښې خپل رول لوبولے شي نالوسترے دے خو د دين د علومو نه زيات واقف دے . په هره موضوع چې ورسره خبرې کوي نو خامخا به ئې جواب کښې ژورتيا محسوسوي د ديني ټولو احکامو پابند دے عمر به ئې تقريباً 67 کاله وي . خبره رانه اوږدېږي او اوږده شوه . که ډېرې نه وي چې يو دوه خبرې په مخکښې پروت کتاب هم اوشي .

د خاکسار صېب د کتاب چاپ کول گران کار ځکه وه . چې هغوي کلام ليکلے چرته بيخي نه وه . چې څه وو هغه هغوي سره سينه کښې محفوظ وو . بيا به هغه ته خپل کلام غزل ، نظم ، رباعي چاربتته چرته د موقعې په

مناسبت يادېدله - يو يو کلام دپاره سوچ کول ؛ بيا لیکونکې پېدا کول ؛ هغه ته لوستل او بيا ليکل ډېر مشکل کار و. خو هغه ملگرو له دې الله پاک ډېر خبر په جوړو کښې واچوي - چې ځان ئې ورسره اوکړو. او دا دومره شعرونه ئې ترې نه خوندي کړل - د خاکسار صېب سينه خو ددې نه د ښو او زياتو شعرونو نه ډکه ده خو د ليک مسئله ده چې کله هغه ته رايا د شي نو لیکونکې نه وي چې لیکونکې وي نو يادېږي نه.

د خاکسار صېب کلام خو ستاسو د وړاندې پروت د کۀ زۀ ئې ډېر تعريف او کړم نو کم دۀ او کۀ اوئې نه کړم نو نه گز لري او نه مېدان - د چا خبره نمر په گوته نه پتهېږي - خاکسار صېب چې څۀ تخليق کوي نو يو مضبوط بنياد ئې خامخا وي نو مضبوط کار خو بې کړاوه کېږي نه گنې شعرونه خو هر وخت جوړولې شي - د هغوي خوندي اشعار ددې مجموعې چې نوم ئې "په سرو لمبو کښې قرار څنگه او کړم" بله د عبرت نه ډک نصيحت آموز اشعار پکښې موجود دي - او بيا دا چې د هغوي هر شعر

انتخاب هم دے - روماني ليک ساده باده د چاپرچل د مثالونو نه ډک دے - چې د عام تخليق کار په خوا خاطر کښې هم نه راځي -

زميندار سرے دے دکار او بې کاره بوته ډېر ښه پېژني هغه ئې په خپلو شعرونو کښې په داسې ترتيب پېرلي دي - چې سرے ورته حق دق حېران پاتې شي بله لويه خبره دا ده چې خاکسار صېب حق پرست ، حق گو او حق شناس شاعر دے - چې کومې گډې وډې خبرې په معاشره يا په دين کښې داخلي شوې دي - د سوچ نه بالا تر هغې په موجوده ماحول کښې يو مقام هم موندلے دے د هغې تور ئې په ډېر ښکلي انداز کښې کړے دے -

لکه چې وائي !

ليل او نهار شمس او قمر کښې تبديلي نه راځي
درياب به څنگه موج کمئ د قلندر په خوبه

ما وې خاکسار صېب د خپل چاپرچل نه څيزونه خپلو شعرونو کښې د ښائست دپاره ځايوي -

بېره د دېوال نۀ شپې او رنډه دال توره نۀ شپې
تال شه د گړنگ پۀ سر هوا به درنه جوړه شي

حسن شه نغمه شه شين ورځارم شه د بام پۀ سر
رحم پۀ توراج اوکړه دوا به درنه جوړه شي

يا دا چې!

اوري پرې حجر چې پۀ شجر کنبې ثمر اولگي
شند چې شي انگور د دېوالونو پۀ سر پېټې شي

بله د مزې خبره دا ده چې خاکسار صېب د چاربتې
ازمائلې شاعر د پۀ زړو او نوؤ طرزونو ئې اشنا او نا
اشنا ډېرې چاربتې جوړې کړي دي .

چې پۀ دې کتاب کنبې صرف نمونې شته . د خپل کلي پۀ
يو نظم کنبې ئې د کلي نقشه ډېره پۀ بنائسته ډول جوړه
کړې ده . يو دوه بندونه ترې د پېژندگلو دپاره راخلم .

علي خان دلته زېږېدلې ، زمونږ نيکونو به وې
دې قبرستان کښې شته دے څلے ، کوي پرې خلق دعوي

په گوته نمر کله پته پري
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيم پري

د هشتنغر بره حصه ده ، د گنډ پري اړخونه
هم ئې تاريخ هره کوڅه ده ، تېر پري بلها مخونه

قومونه ډېر پکښې اوسېږي
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيم پري

نورې خبرې په قرآن کښې مزه کوي - خو د توراج خاکسار
صېب دا کتاب نصيحت آموز هم او د مينې ، ورورولۍ
او د اخلاص پېغام هم دے - دا لږ کلامونه مې د هغوي د
شاعري نه د نمونه خروار په څې راخستي دي - او د
لوستونکو په وړاندې مې ايښي دي - نور د لوستونکو
خوښه چې هغوي خاکسار صېب د کوم مقام جوگه گڼي -

په ډېر درناوي

ملنگ جان مندن

سرپرست اعلیٰ "اتمان گدون ليکوال ملگري"

۳۰ ربيع الثاني ۱۴۴۰

بمطابق 16 نومبر 2023

”د توراج خاکسار شاعري ته یو نظر“

اولسي ادب چې د یوې ټولني د کلتور، تاریخ، تهذيب او تمدن په اصلي بڼه کښې د ښکاره کولو د پاره د یوې هېندارې حیثیت لري. دغه اولسي ادب د لیکلي ادب نه ډېر وړاندي د پېرو پېریو راهسې راروان دے او د یوې زمانې نه بلې زمانې ته انتقالېږي خو زما په خیال دا زمانه په اولسي ادب کښې د تخلیق وروستی پېری ده ځکه چې اولسي تخلیق کار د تعلیم او مطالعې پرته په خداداد صلاحیت سره د خپل تخلیقي قوت په اساس یو داسې سوچه تخلیق د اولس مخې ته راوړي کوم چې په ټولنیز ژوند کښې د هغه د ژورې مشاهدې او د کلونو کلونو د تجربې نچور وي او زما نه دے خیال چې په دې جدید دؤر کښې له دې نه وروستو څوک تخلیق کار ناخوانده پاتې شي او بغير د مطالعې خپلو جذباتو او احساساتو له د شعر ژبه ورکړي هم دا وجه ده چې زه خپل ځان ډېر خوش بخته گڼم چې په یو داسې دؤر کښې د ژوند ورځې شپې سبا کووم چې هم راته د لیکونکي ادبي

مشرانو او هم راته د اولسي ادبي مشرانو په صحبت کښې د ناستې ولاړې زمينه برابره په دغه ادبي مشرانو کښې يو نوم د ډېر گران مشر اولسي شاعر توراج خاکسار کاکا هم د د چا د شعر ژبه چې خوږه، اسانه او روانه ده څنگه چې توراج کاکا يو ابغ نېغ زميدار سره د د هم دغسې ئې شعر هم ابغ نېغ، ساده سوده مگر اغيزناک دد توراج کاکا شعري مجموعه په دوه برخو مشتمله ده په اوله برخه کښې غزلې دي او په دويمه برخه کښې چاربيتې - زه اکثر ملگرو ته دا خبره کوم چې زما د پاره صنف هېڅ معنی نه لري بلکې زما د توجو مرکز همېشه فن او موضوع وي اوس که مونږ د پښتو عروضي نظام په نظر کښې ونيسو او د کاکا د کلامونو تنقيدي جاج واخلو نو په بعضې ځايونو کښې د سيمه ايزي لهجې په وجه فني کمزوری لري خو چونکه اولسي شاعر د دغه رقم عروضي نظام د اصولو نه مبراً وي نو دغه لهجې په وجه که چرته سېلاب کم يا زيات وي نو فني کمزوري نه ده بلکې د لهجې هاغه سوچه والی د د کوم چې د توراج کاکا په چاپېرچل کښې مېشتتۀ خلق کاروي

نو له‌ذا په دې نقطه مونږ نيوکه نه شو کولای او پاتې شوه موضوع نو په دې کتاب کښې د توراج کاکا د هر کلام موضوع (خواه که هغه د گل ده او که د بلبل ده، د دوران ده او که د جانان ده، په عقيدوي رواياو او ټولنيز اقدارو داسې رنگ ده چې لوستونکي داسې محسوسېږي لکه چې د هغه د زړه خبرې ئې د شعر په چوکاټ کښې رابندې کړې وي توراج کاکا د سر تر پايه د پښتو، پت او پښتون ولى يو ژوندى نمونه ده ددې اندازه مونږ ته د هغه د عملي ژوند نه علاوه د هغه د شعرونو نه هم کېږي

شعر د اشارو ژبه ده او دغه اشارو د پاره تخليق کار ته اکثر وختونو کښې د تراکيبو، روزمرو، متلونو او محاورو ضرورت راپېښېږي خو دغه ټول لوازمات د شعر په لنډ تنگ چوکاټ کښې په يو داسې منفرد انداز رابندول چې خبره مبهمه پاتې نه شي او لوستونکي ته په وړومبي نظر د تخليق کار مطلب او مقصد په ډاگه شي دا ډېر لومړى هنر غواړي او د دغې هنر مظاهر توراج کاکا په هر دويم، درېم کلام کښې دومره په بنکلي انداز تکرار کړې ده چې سره ورته گوته په خله پاتې شي مختصر دا چې د نړۍ په هر گوټ کښې چې

کوم قامونه ژوند کوي نو هر قام خپل دود او دستور لري او ژوند ته د خپلې ځانگړې زاويې نه گوري دغه وجه ده چې د هر قام په اولسي ادب کښې د هغې قام عقيدوي، سياسي، فرهنگي، کلتوري تاريخي او اولسي ژوند ته د هغوي نظر لوستونکي ته په ډاگه کېږي که چېرې مونږ غواړو چې د يو مخصوص قام په اړه پاڅه او کوتلې معلومات ترلاسه کړو نو بايد چې د هغوي اولسي ادب ولولو.

دغسې د توراخ کاکا تخليقات هم د خپلې مخصوص جغرافيه دننه د تخيل په نيلي سوراغه شهسوار دے چې نه د خپلې ټولني د مذهبي رواياتو نه لاس په سر شوم دے او نه ئې د خپلو کلتوري او فرهنگي اقدارو د مصلحت نه کار اخستے دے او د سيمه ايز ژوند د دود دستور، سياست، ثقافت او فطرت داسې ترجماني ئې کړې ده چې د کاني کښې دي

سېف الاحد عاجز
سېنټر نائب صدر
”اتمان گدون ليکوال ملگري“

نظم

خپل عمل کړه برابر قرآن سره
رابطه دې ختموه شيطان سره

مال دولت متکبره کړې کوږ گړځې
وي پېشي به دې يو ځل سبحان سره

د دنيا په تاوان گټه د اخر شي
ځان بلد کړه د دنيا تاوان سره

کوم حساب چې په محشر درسره کېږي
نن هغه حساب کوه د ځان سره

په توبه ابو سفیان د الله دوست شو
د دنيا نه شو رخصت ايمان سره

همېشه له استغفار وايه **توراجه**
خزاني د رحم شته رحمان سره

غزل

په لاروي گمان د غېږ د جانان څه له کوي
د وخت نا اهلو ته د مينې بيان څه له کوي

د دنگو غرونو په سر تنگې لارې خامخا وي
ته پرې د ښار د سپکونو گمان څه له کوي

چې نه ئې زرگر جوړوي نه چرته په کلي کښې شته
اوسنو پېغلو ته صفت د پېزوان څه له کوي

د عبرت نخبه او تاريخ شه د راتلونکي نسل
لکه د چرگ په دېوالونو اذان څه له کوي

بس دومره بس د مې چې پرې سر د نمر نه سوري ته شي
چې خاورې کيږي په کفن مې تاوان څه له کوي

هسې اوبه په ډانگ وهل دي څه ترې نه جوړېږي
په تېر ساعت پسې **توراجه** ارمان څه له کوي

غزل

باد د پسرلی د بہار اولگید
 ہر بلبل د گل پۂ رخسار اولگید
 پرخہ د سبا غوتی غوتی شولہ
 ورخ شوه د خوبانو دربار اولگید
 پاسہ کۂ دیدن کوپ گودر تہ خہ
 نمر د کنداوگی پۂ چنار اولگید
 دشتو کنبی شینکی خانگی خوری کرپ
 سر پرپ د شپونکی د گوار اولگید
 نن چپ یار رتلے یمہ بی گناہ
 دا پۂ ما نظر کۂ ازار اولگید
 راغلل کشمیری طوطیان لری لری
 بیا زمونر د کلی جوار اولگید
 وواپی همزولو دا بہ خہ کیری
 اور پۂ یارانہ د خاکسار اولگید

غزل

چغه د حسرت نه شي ژړا به درنه جوړه شي
کرکه د چا مه کوه جفا به درنه جوړه شي

غز د ادبې شه که مپوه نه کړې نو گور که خان
ژبه د منصور نه شي سزا به درنه جوړه شي

بېره د دېران نه شي او رنډه دال توره نه شي
تال شه د گړنگ په سر هوا به درنه جوړه شي

توره زنه ، شنه خالونه ، ټوله مينه مينه شه
پاڼه د تاريخ به شي لېلا به درنه جوړه شي

زېرے د اختر شه شپه د قدر شه تېرېره مه
پرخه په گلونو شه مسکا به درنه جوړه شي

* دال توره د يو بوټي نوم دے چې حکيمان ئې په دوايي کښې استعمالوي .

† دال لفظ په اصل کښې انډے دے خود قافييې د مجبوري له وجې مو انډې کړو .

حُسنِ شہِ نغمہ شہِ شینِ وِرخاِرمے شہِ دِ بامِ پئے سر
رحمِ پئے **توراج** اوکِره دعا بہ درنہ جوِره شی

غزل

څنگه چې سيورے بدلوي مقام د نمر په خوبه
داسې مټين هم بدلوي پل د دلبر په خوبه

محمود بادشاه اياز غلام وه دا جدا خبره
گني بادشاه کله چليري د نوکر په خوبه

ليل النهار ، شمس و قمر کښې تبديلي نه رايي
درياب به څنگه موج کمي د قلندر په خوبه

دا خو الله دے چې حالاتو کښې بدلون راولي
گني ايسار به مازيگر وه د گودر په خوبه

هغه د جبل قېدي د مصر بادشاه څنگه جوړشو
بس فېصلي کپري د لوتې غني اکبر په خوبه

مخلوق که خپله فېصله د تقدير کولې شوله
يعقوب راوړے به وه سترگو له نظر په خوبه

توراجه څوک چې د الله شي د هغه الله شي
ځکه ئې کړي فېصلي دي د عمر په خوبه

غزل

گنگوتيان بڼکلوي گند او گلاب نه
بې وقوف غلطي زده کئ او ادا ب نه

هغه چنه د مکتب به ملا نه شي
چې سندرې وائي لولي کتاب نه

د غرض مينه د شوم سړي دولت دے
سود ئې خوښ وي دعاگانې ثواب نه

مکانونه په کړو غرونو جوړېږي
چا جوړ کړي لا په سر د حباب نه

ته پرې هغسې گمان د جوانۍ کړې
په **توراج** پيري رادرومي شباب نه

غزل

د لويټې پلؤ ئې سوال کړي د وپختو څوکو ته
نوره مې مه نژدې کوه د سرو لمبو څوکو ته

د کلي کور په غېږ کښې خوب کړي باشعوره خلق
څوک چې باغي شي هغه وڅېړي د غرو څوکو ته

اشنا وعده اوکړي اقرار اوکړي بيا هم نه راځي
اوبڼکې بغير د وعدې راشي د بڼو څوکو ته

خوبان ترې تور اوربل له سره گلونه اوشوکوي
لېونۍ سره لاسونه اچي د ازغو څوکو ته

تورې گورگورې لا د تورو غرو لمنې ساتي
ورخارې اوختل پتو نه د بنگلو څوکو ته

لاړې هغه پېغلې د تورو خاورو لاندې شولې
چې به ئې سپياکې خپړولې د بلو څوکو ته

نن چې **توراج** په کابو ولې چې په دې مه راځه
سبا ئې مه اچو گلونه د خزو څوکو ته

غزل

پرخه د سبا د سرو گلونو په سر پټې شي
کله کله مینه هم د زړونو په سر پټې شي

سر نه د مشرک ، د سروې سر بڼه وي ټپټېږي نه
داسې زندگۍ د عملونو په سر پټې شي

اوري پرې حجر چې په شجر کښې ثمر ولگي
شده چې شي انگور د دېوالونو په سر پټې شي

اُرو دا متل چې د خزلې حائې ډېران وي بس
خړه چې شي مُردار د ډېرانونو په سر پټې شي

ډېرې خلې دعا غواړي لائقې د شفا نه وي
راشي احمقان د محفلونو په سر پټې شي

مه چپړه خوبان **توراجه** هر وختې سپرله نه وي
بعضې لوپټې د اوربلونو په سر پټې شي

غزل

که ناراض شې د تمام واره جهانه
نه څه جوړ وي نه به جوړ شي د خفګانه

ستا کاته هم په بدل هم په احسان دي
زه بیرېرم له بدل او له احسانه

په ژوندون کښې چې سکون نه وي زندان وي
خوشحالیې چې څوک خلاص شي د زندانه

نه چلیېري دا دنیا او نه روزگار ئې
چې زه کرکه کړم له تا او ته زما نه

په هغې دولت به څه خوشحالی او کړې
چې دې خلاص کړي له حیا او له ایمانه

بادشاهان هم فقیرانو ته سلام کړي
فېصلې دي راوریزي له اسمانه

چې اسباب د پتېدو ورسره نه وي
څه به پت شي په بیدیا کښې له بارانه

د **توراج** خاکسار ساده ساده خبرې
ملاوېږي بې پېسو او بې تاوانه

غزل

امن مېرو کښې نشته بنار کښې نشته
امن په کور او په بازار کښې نشته

د جماعت صف کښې غله دي ور کښې غله دي
کومه بلا ده چې په لار کښې نشته

بچو به حق غوښتو د خپله پلاره
د حق خبره اوس په پلار کښې نشته

کاشتکاره شپول راپاڅي فصل دې خوري
سکون په لېل او په نهار کښې نشته

په غل توپک ئې اولي شور هم نه کئ
امن مرغو ته په چينار کښې نشته

مولوي صېب لېت شو مقتديان گورېري
خبر دے گناه په انتظار کښې نشته

دو نمبری بانڈی اوس فخر کپری
پسپی اوربجنل کاروبار کنبی نشته

پسپی ئی اوگتلی حج له پری حی
کرکہ پیہ زرہ د ایماندار کنبی نشته

توراجہ تہ سادہ ئی غلے کنبینہ
سادہ سرے ھو پیہ شمار کنبی نشته

غزل

زندگي هله بنائسته شي چې خوږه شي
چې ترخه شي لکه ستنه چې کږه شي

هغه ونه کۀ د باغ وي کۀ د سپوري
چې راپړبوځي اخر د اور جوگه شي

چې نۀ قد نۀ ئې قامت نه ئې ثمر وي
کوږ غوراسکۀ نۀ دُرشل نۀ به برگه شي

اصل اصل وي رښتيا خبره دا ده
د رښمو کپړه څنگه به زيگه شي

پېغلې برغ منگي اوږي خائسته پرې بنکاري
مناسب نۀ دي چې بش ئې پۀ اوگه شي

هغه تور چې د تهمت شي پۀ چا پورې
پاکېدل ئې بيا **توراجه** پۀ جرگه شي

غزل

بُورہ مہینہ کلہ پی کپی بی ونہی
خر وپے نہ شی ہر گز د اوبس انہی[†]

تاچی غونہی لہ خانک راوہو مہرمنی
صبر اوکرہ حلال نہ دے لا لنہی

زور پزار پہ شان د نوي پزار نہ شی
کہ ہزار حلہ ئی وینہی یا گنہی

شنہی ونہی نہ ثمر کلہ پرہوخی
کہ پہ لختہ ئی تمامہ ورخ خنہی

کوم عمل چہ شوک زباتی اجر ئی نہ وی
د سکرو د اور نہ نہ حی غرغندہی

یو مالدار تہ خدامے دہی اوبخنبہ شوک نہ وی
کہ پہ قبر ورلہ ودروہی جھنہی

نہ د مرو سرہ ژوند کیری **توراجہ**
نہ شوک مرہ خنبی پہ سر د برنہی

[†] دالفظ پہ اصل کنبی اندے دے خود قافیہی د مجبوری لہ وجہی مو انہی کپو۔

غزل

غل وئ غلا دپاره شپه ده سحر نه
د منزل دپاره لاره ده غر نه

په رندو سترگو ځنگل ته بنکار له مه خه
چې په سپين ميدان دې لگي نظر نه

په هغې اوبو هممان د درياب مه كره
چې پكښې شگې موندې شي جوهر نه

قرض مال په ډېر هنر وصولېدې شي
دوستانه په خوږه خله شي په شر نه

د هغې عشق او مينې خه مطلب شو
چې مخلوق ترې نه خبر وي دلبر نه

زه **توراج** يم صادق منافق نه يم
صادقانو له جنت وي سقر نه

غزل

چې خوږه شي څار شه لعل جوهر د ژبې
چې ترڅه شي عجيبه خطر د ژبې

دغه ژبه د بدن لگه ټوکړه ده
ټول وجود لره کافي ضرر د ژبې

دوه هاتيان چې جنگ شروع کړي اخر خلاص شي
نه خلاصیږي چې شروع شي شر د ژبې

منصور وڅپژوه خپلې ژبې دار ته
چې په دار شو دا ئې وه اثر د ژبې

ښه سره د هر سړي خوښ وي **توراجه**
په خلوص پېدا شي سيم و زر د ژبې

غزل

ستا په خدا کښې د جفا نڅښه ده

زما ژړا کښې د وفا نڅښه ده

دا سپک کاته د رسوايي اسباب وي

کبر غرور خو د گناه نڅښه ده

په مظلومانو باندې ظلم کول

د غرقېدو دغه صفا نڅښه ده

د نېکو نېک د بدو بده برخه

د نېک عمل څومره اعلى نڅښه ده

ته چې د بل نه غواړې ناز او ادا

په تا کښې کومه د ادا نڅښه ده

رنخوړ چې ومومي په شپه کښې قرار

مخلوقه هاغه د سبا نڅښه ده

توراځه ستا د خلې ساده غزلې

دا د پښتو هغه پخوا نڅښه ده

غزل

چې کم عقلو سره نن ئې په خدا ناست
سترگې سرې به ئې سبا له په ژړا ناست

په خوره زمکه کښې گل نه زرغونېږي
بې وفا ته ئې په طمع د وفا ناست

په گاونډ چې د کم اصلو شریک نه شي
سرو غرمو ته که ئې خبر دے په بېدیا ناست

غم ته شا چې د بې ننگو په ډاډ نه کړې
یک تنها به ئې په طمع وار خطا ناست

چې پردې راوړي کور ته ننباسې
يوه ورځ به ئې په خپل قام کښې رسوا ناست

هغه کار په دنيا مة کوه **توراجه**
ملامته چې په مينځ کښې د دنيا ناست

غزل

تل د يار د لوري تکليفونه دي راځي راځي
يار چې پرې خوشحاله وي دردونه دي راځي راځي

مينه که اسانه وے نو هر چا به کولے بيا
زه چې مينه کړم پکښې سوچونه دي راځي راځي

نشته دے پرواه زما ، د صبر پهلوان يم
خبر دے په دلو دلو غمونه دي راځي راځي

کلک شه اے زړگيه چې ونه چوې يار جفا کوي
ووايه په جار چې افسوسونه دي راځي راځي

زه لکه يتيم يم مخلوقه د ژړا عادت
رنگ په رنگ د ظلم دورانونه دي راځي راځي

نوم زما **توراج** دے په سر تاج د محبت لرم
گل سره ازغي وي تهمتونه دي راځي راځي

غزل

د يار جهونپړۍ به په ماڼۍ د چا بدله نه کړم
حساب به ئې کمه د شاهانو د محله نه کړم

د يار په در کښې شا بربنده په ازغو څملمه
عاشق په څه شوم چې ئې غوره د بخمله نه کړم

زړه مې بهلول د په لمسون د چا غولپړې کله
صادقه مينه به رسوا چرې پخپله نه کړم

د يار تهمت خو مشدۍ زما په سر پرته ده
دا مشدۍ به د رقيب د خپې چپله نه کړم

چې د رقيب لمسه منم پکښې فائده مې څه ده
ځان به په زور د ډېرانه د سر څخه نه کړم

که نقادان مې تنقيدونه په اشعارو کوي
خپله زړه جذبه به ورکه د غزله نه کړم

دا زه **توراج** څه له د يار سره جوړه گرځمه
که وخت پوره شو اشنا خلاص به د اجله نه کړم

غزل

اور د محبت مې د زرگي په دنيا بل شولو
ځکه مې د مخ رونق په دې دنيا بدل شولو

خيژي اسويلي زما د خلې نه د سلگو په ځائ
غم چې د حسين اشنا پرون راسره مل شولو

راغلل دا بې شماره تهمتونه شو په ما دلی
هار لکه د گلو مې په غاړه مکمل شولو

پروت د يار په در کښې شا بربنده په ازغو يمه
چاته به ازغي بسکاري خو مالره بخمل شولو

زه د يار په عشق کښې د وطن شړلې خوښ يمه
خبر که د مجنون غوندي مې عمر په ځنگل شولو

مومي به مئين زړونه قرار زما په دې غزل
هر يو سوي زړه لره مرهم مې دا غزل شولو

نوم زما **توراج** دے په رواج د عشق پوهه شوم
سرومال بېلم اشنا گتم په رب توکل شولو

غزل †

دا حيا دارې سترگې ستا دي ياره
سړې ناغه دارې سترگې ستا دي ياره

تازه تازه کاته اثر لري ستا
زينت حقدارې سترگې ستا دي ياره

خندنۍ سترگې دې کړې چاته کړې
کړې ايسارې سترگې ستا دي ياره

قرار زرگۍ ئې راله کۍ ناقرار
څۍ دل ازارې سترگې ستا دي ياره

چې قاصد درشي دا رتې ئې څۍ له
جنگ ته تيارې سترگې ستا دي ياره

راشه ديدن له دې **خاکسار** راغله
ډېرې يادگارې سترگې ستا دي ياره

† په دې غزل کښې شونډې نه لگي.

غزل

په سپين مخ دې تار په تار کړه زلفان ورو ورو
په يو نيم سلائي تور کړه چشمان ورو ورو

محبت صرف په سوال کېدلې نه شي
په ترتيب پکښې پکار وي تاوان ورو ورو

په لمسون د غمازانو د هوکه نه شي
رژوه مې د غمجن زړه ارمان ورو ورو

معشوقه د خپل عاشق نه گيلې نه کړي
خو غماز پکښې پيدا کړي خفگان ورو ورو

بې وقوف ته راز څرگند نه کړې **توراخه**
عاقلانو ته کړه خبر دے بيان ورو ورو

غزل

په دولت چې څوک مټين وي عزت څه کړي؟
په عزت چې څوک مټين وي دولت څه کړي؟

سود پرست سره د زيان مېدان له نه ځي
د قارون غوندې د خدائې په رحمت څه کړي؟

سخاوت د بڼياگانو عادت نه د د
هندو ځان سيزي په اور خو جنت څه کړي؟

محبت د ننگيالو د زړه مشال د د
چې بې ننگه شي هغه محبت څه کړي؟

لېونې پښې ابله پښې سرتور سرونه
په خپل غم کښې مبتلا وي راحت څه کړي؟

حقيقت بيان کوي **توراجه** چاته؟
نادانان غواړي مجاز حقيقت څه کړي؟

غزل

زما زړگه د وفا ډک دے بې وفا دې نه شي
جفا کول بې وفائي عادت زما دې نه شي

زه چې په کوم محفل کښې يم هلته دې مينه وي تل
د زور او جبر د ستم وختونه را دې نه شي

چې په رښتيني محبت وي رب دې نه لندوي
صادقه مينه دې کاميابه وي رسوا دې نه شي

چې دوه مټن پکښې يو ځائ شي راز د مينې کوي
د وصال شپه تر مړېدو پورې سبا دې نه شي

بنائست خو خداے ورکړو غرور پرې ښکلي څه له کوي
په غرور ناک بشر نيازبين زړونه شېدا دې نه شي

ديدن د سر په بدله دے چې محنت وکړي څوک
هر حق پرست په ځامه د حق کښې وار خطا دې نه شي

توراج خاکسار چې د کوم يار فرمانبرداره گرځي
ورځ په محشر کښې د هغې ياره جدا دې نه شي

غزل

څنگه چې باد د گړنگونو په سر نه اودرېږي
داسې خولې هم د خالونو په سر نه اودرېږي

زما د خلې سلام پرې وايه خپر دے نه دې قبلې
خپر دے اوبه د دنگو غرونو په سر نه اودرېږي

چې طوفانونه پرې راځي خانگې ئې زمکې له ځي
ځکه خو پرځه د گلونو په سر نه اودرېږي

چې به ئې کاروان راوېښوه د سبائي نه مخکښې
هغه چرگان د دېوالونو په سر نه اودرېږي

د پېرنگي زندان مې پېغله د وطن اوخوره
دغه خفگان د چا د زړونو په سر نه اودرېږي

خالقه ستا د قدرتونو لارې چا اونيوي
زمونږه اوبښکې د مخونو په سر نه اودرېږي

کاتبه ځه چې په ليکلو مې بې وسه شولې
د **توراج** ژبه د شعرونو په سر نه اودرېږي

غزل

په سپين مخ دې کره خواره زلفان تازه
قط په قط پکښې تومبې گلان تازه

په لنډۍ زنه دې خال د رنجو بس وه
لا په پانو دې کرل سره لبان تازه

تا چې جوړ کړو ځان زما د مرگ دپاره
په کجلو دې کرل تور چشمان تازه

چې زما د قصده وځاندي رقيب ته
درنه نور مې شي پيدا خفگان تازه

ته زما دې سوي حال ته نظر وکړه
گرځوم په اوبنکو لوند گربوان تازه

دا اباد جهان به وي توراچ به نه وي
خوند به درنکړي بيا بل جانان تازه

غزل

په تېر ساعت پسې وختونو هډو اونۀ ژړل
دې بې وفا مياشتو کلونو هډو اونۀ ژړل

چې په گلونو به ئې اوچې زمکې تاندې کړلې
هغې سپرلو پسې دشتونو هډو اونۀ ژړل

د سور پېزوان او سور چارگل او شنو خالونو بنائست
دور ئې تېر شو خو مخونو هډو اونۀ ژړل

چې به مدام د گلو ډک وه اوس ئې خاورې خوراک
په تور اوربل پسې گلونو هډو اونۀ ژړل

چې گودرونه پرې بنائسته وو ياره هغه پېغلې
خاورو له لارې گودرونو هډو اونۀ ژړل

غټې خلقې جگې شملې درانۀ خواږۀ مشران
پسې حجرو او محفلونو هډو اونۀ ژړل

توراجه ستا په جنازه پسې به وژاړي څوک
مينې ترې ختمې شولې زړونو هډو اونۀ ژړل

غزل

بنائست د مخ مې کمېده پءُ پته پوهه نءُ شوم
اوربل مې ورو ورو سپينېده پءُ پته پوهه نءُ شوم

د ماشومانو لوبې توقې وې کنه عالمه
کله کوپژدن کله واده پءُ پته پوهه نءُ شوم

ما وې چې ژمې د مې چې اوړې شي نو سېل له به ځم
دوران مې ورو ورو تېرېده پءُ پته پوهه نءُ شوم

دا نن پروون و مې پروون نن و مې پروونى ورځ بڼه وه
جانان زما نه څارېده پءُ پته پوهه نءُ شوم

زما سندرې زما خيال او زما شونډې مسکى
زما ځوانى د خوب ليدۀ پءُ پته پوهه نءُ شوم

هغه **توراج** چې به ئې تخم د گلونو غورځو
پروون پءُ خپله غورځېده پءُ پته پوهه نءُ شوم

غزل

جانانه ماته دې نا اشنا کړلې اشنا سترگې
سترگو دې هېرې کړې په څه وجه زما سترگې؟

ماپسې خلې د مخلوق وازې شولې ستا په وجه
تاپسې مه شه د مخلوق او د دنيا سترگې

د غريو نيولو سترگو رنگ په خدا نه بدليږي
نه غلطېږي د خدا او د ژړا سترگې

سترگې په کوم طرف کړې کړم چاته اوگورمه
د خاورو لاندې شوې د ناز او د ادا سترگې

زما پېغام دې د ماښام ترغونۍ اوگڼله
ځکه دې وارولې قاصد ته وار خطا سترگې

بخشش کوه نه لگي پته د راتلونکي سبا
توراڅ ته برنډې برنډې گوري د عقبا سترگې

غزل

راشي دانشور چي ڇي درانه پءُ چپه خله پاڇي
ڍله د ڪم عقلو جرگه بي رتلي نه پاڇي

بنار دے ڪءُ مڀره ده خو ترخي خبري شر له ڇي
مخه چي د شر نيسي هغي پسې جرگه پاڇي

رنگ د تعصب چي پڪڻبي وڄليري هرڪله
هغه محفلونو نه اڪثر د بنده زره پاڇي

ستاسو بنار ته راشي ڪءُ زمونڙه د نخترو باد
بيا به ددي بنار پڦغلي بي غره پءُ بنڪاله پاڇي

اور دي پءُ بنائست ولڙه مور دي ڇوڪيداره شوه
پرڇه به د گل نه د دڀوال پءُ سيوري ڇه پاڇي

راشه لويته راته لوگه ڪڙه د نظره شوم
داسي صدقه باندي ژوندي ڇه ڪي مڙه پاڇي

بېره د ببو د کور زمونږ په کور راگوره ده
نمر زمونږ د غولي مينځ له راشي چې تياره پاڅي

سر چې بره وي بسکته په پښو کښې تندر نه لگي
سترگې هله وغړېږي مخکښې چې باڼه پاڅي

خوب کوي **توراجه** د اخر برخه دې ورکه شوه
ته جوړې فاسق شوې بزركان په نيمه شپه پاڅي

غزل

پېغلې چې په کور شوې د گودر د سپله پاتې شوې
هېر ترې بانې چغ شو د اختر د سپله پاتې شوې

ناستې دي بنگلو کښې د موبائل سره مشغولې دي
ځکه د چينار، چينې ، نختر د سپله پاتې شوې

اور شو جينکو پورې د سيمې سالانه چکر
تلې د رور په جنج د هشتنغر د سپله پاتې شوې

بنار د پښتنو د فېرنګي بارودو وجرقوؤ
نه ځي قافلې د پېښور د سپله پاتې شوې

ډېره موده اوشوه په نظر د هيچا نه راځي
زايې د کابل او د خيبر د سپله پاتې شوې

مونږ به چې تپوس کوه **توراجه** ته به نه وي کور
ښه ده چې بودا شوې چې د غر د سپله پاتې شوې

غزل

خوږ زبان وي ترېخ زوزان شي په پيرۍ کښې
تل محتاجه هر انسان شي په پيرۍ کښې

د ځوانۍ په وخت د وخت نه فائده واخله
چې خېرازه دې دوران شي په پيرۍ کښې

ناداني په ځلميتوب کښې څه عېب نه دے
بد هغه وي چې نادان شي په پيرۍ کښې

په ځوانۍ کښې که څوک هر څه هر څه اوکړي
افسوس اوکړي بيا لقمان شي په پيرۍ کښې

نه به سپين وپښته په بېرته د چا تور شي
نه به بيا چرې څوک ځوان شي په پيرۍ کښې

په خپل زور قوت غرور مه کړه **توراجه**
هسې نه چې دې کار وران شي په پيرۍ کښې

غزل

پېغمبر کړې پءُ محشر رهبر زما
شي پءُ مخکښي به اسان سفر زما

زه به څنگه خوشحالي او خدا او کرم
د گناه پېټې چې پروت پءُ سر زما

دنيا حائے د همپشه اوسېدو نه د دے
يو حل رابه شي د تلو نمبر زما

ماله دغه خوشحالي پءُ محشر بس د دے
چې ساقي وي پءُ کوثر دلبر زما

زه **توراج** پءُ قول ، فعل سادگي کرم
هر انداز الفاظ د دے لعل جوهر زما

غزل

محفل د لېونو کښې لېونۍ خبرې کيږي
په خله د سېلانيانو سېلاني خبرې کيږي

مېلس کښې د ځوانانو بوډاگان کله ځاييږي
خفه شي بوډاگان چې د ځوانۍ خبرې کيږي

ښه خله د غريب بنده د نېستۍ په معرفت شي
غريب شي هلته چپ چې د خانۍ خبرې کيږي

رونق د زمانې بدل بدل عالم بدل شو
په خړو وطنو کښې پخوانۍ خبرې کيږي

قاصده ښپه نيولې شه خورې راباندې لگي
محفل که نننۍ دۍ پروني خبرې کيږي

په نورو ښاريو کښې مينه مينه خداگانې
په ملک د پښتنو د دشمنۍ خبرې کيږي

توراج وائي گنده شوه معاشره په دغه وجه
مدام چې د حسد او تربگنۍ خبرې کيږي

غزل

چې غرور او تکبر د چا روزگار شي
د هغه مثال د گرد او د غبار شي

گرد غبار د هواگانو مخکښې زغلي
حېثيت ئې د يو نه خيز په مقدار شي

په ډنگر مينه کوه فائده به مومې
بې وفا سره دوستي خدمت د مار شي

د کم اصلو د ياری مثال دے داسې
لکه څوک د گنگوتانو خدمتگار شي

چې د يار د لاسه زهر اوخوري اوڅکي
سړه هله د لقمان غونډې هونبیار شي

تجربه يو مرتبه گڼه **توراجه**
تجربه چې د چا نه وي خنډه و خار شي

غزل

هونښياري او ماهري دواړه يو خيز دے
بهادري او سرزوري دواړه يو خيز دے

چې تمام عمر د بل په حکم زغلي
غلامي او نوکري دواړه يو خيز دے

چې په چل د سټکي اوزار تيار کړي
لوهاري او سونپاري دواړه يو خيز دے

چې تاوان پکښې سره د گناه مومي
لوفري او جواړي دواړه يو خيز دے

تفاوت په بعضې کار کښې دومره نه وي
مالياري او کاشتکاري دواړه يو خيز دے

تور به سپين کړي سپين به تور کړي په لغاتو
شاعري او گل کاري دواړه يو خيز دے

زه **توراج خاکسار** د نېکو خلقو يار يم
نېک کاري او خاکساري دواړه يو خيز دے

غزل

خزې چې يو ځائے شي پخوانۍ خبرې ډېرې كئ
دوي د پېغلټوب او د ځوانۍ خبرې ډېرې كئ

مونږ به د فلانكي كره په ټال باندي ځانگل خورې
دغه لېونياني لېونۍ خبرې ډېرې كئ

سمه تماشه وي چې واده بنادي له لارې شي
ستايي خپل زاړه سل كلنۍ خبرې ډېرې كئ

ډېره ډوډۍ و خوري بيا وي مونږه څه خوړلي دي
نه مړيږي دوي د بې ايمانۍ خبرې ډېرې كئ

ډلې ډلې كيږي د بنادي د كوره ووځي چې
يو بل ته په لار د شيطانۍ خبرې ډېرې كئ

دا ناقص العقل قوم **توراجه** د چا نه مني
خوښ ئي وي فساد د دشمنۍ خبرې ډېرې كئ

غزل

يو چغه يو اواز جوړ شي اکثر د پښتنو
د اور او د اوبو مثال لښکر د پښتنو

په سرو سکروټو خيژي ننگيالي زمونږ د کلو
په بد طرف دې تاؤ نه شي نظر د پښتنو

په اوچو غنو ملاسته به ترې سل حله بهتر وي
الله دې څوک وانه روي په شر د پښتنو

پيرېږي ترې نه غر چې چرته ما ته اور کښېنه دي
اکثر جگړه جوړه شي په غر د پښتنو

ځانونه پرې وژلي پښتنو تاريخ گواه دے
چې چا پناه اخستې ده په در د پښتنو

که چان کړې کائنات په مخلوقاتو پسې گرځي
په مينه کښې څوک نشته برابر د پښتنو

توراج وائي جذبات د پښتنو دغسې اوکړي
د زړه رازونه هم اوځي بهر د پښتنو

غزل

که په کور ئې د سرو زرو باران اوشي
خو د بعضې کس به سترگې مړې نه شي

غل د غلا نه نه صبرېزي که بادشاه وي
پاروگان د منگرو د لاسه مړه شي

که د سرو زرو کنډول د زهرو ډک کړې
نه به شات نه به نبات نه به اوبه شي

نغاړه شي نظاره شي په عالم کښې
چې د زړه خبره هر کله په خله شي

صبر بڼه وي خو تر وسه او تر حده
اخر وڅاڅي چې اوبڼکه په لېمه شي

د توراج خاکسار ساده ساده خبرې
غم بڼه نه وي که په زړه که په کاله شي

غزل

څوک چې وکړي د الله په قرآن کبر
لکه وکړي چې په عرش او میزان کبر

که په ما کبر کوي جانانه خبر دے
همپشه کړي په عاشقو خوبان کبر

چې هر څوک کبر کوي فخر پرې هم کړي
اخر وارې پرې په هغه انسان کبر

څوک به څه گيله د نورو خلقو اوکړي
په گلونو چې کوي بلبلان کبر

زه **توراج** همپشه دا سوال او دعا کړم
ربه وا مه رے په ما د ايمان کبر

غزل

بس يو الله دے چې قائم دے همپشه په يو حال
په غرونو راشي د سوکړو او د اورونو زوال

د دريابونو چينې هم اوچې شي زور ئې کښيني
شمس هم رڼا تته کړي ، تت ښکاريزي ، تت شي هلال

څوک په محل کښې د رېښمو په بستر اوده وي
په چا راخاڅي راپرېوځي گونځورلې چوپال

د چا د کور لارې کوڅې وي په ماربلو پخې
د چا د کور د پڼايۍ نه وي د خټو دېوال

څوک لېونې شلېدلې غاړه ببر سر مندې وي
څوک دانشور د زمانې کړي ورله ورکړي کمال

څوک د پُلاؤ مجمې په لتو وهي مخ ترې اړئ
توراجه څوک سره روټۍ غواړي د بل نه په سوال

غزل

چې د سر شال ئې په خالونو پرېوځي
لکه چې تندر په گلونو پرېوځي

دا په بلې ئې سره لاسونه ايښي
که سرې لمبې په دېوالونو پرېوځي

باد ئې اوربل په اننگو خوروي
که تور پتنگ په مشالونو پرېوځي

په سر ئې سپينه لويته رپړي
که سپينه واوره ده په غرونو پرېوځي

بام ته چې گوري گام ته پام نه کوي
هغه اکثر د گړنگونو پرېوځي

چې ننگ او پت نه پالي سود پسې ځي
هغه ملگري د خيالونو پرېوځي

حسن پرست زرگي برباد کړو توراج
اثر ئې حکه په شعرونو پرېوځي

قطعه

په خپله خوښه چې شېبه باران وروله نه شي
وريځې ستا د کلرونو صفت څه له اوکړم

ما اورېدلي چې فردوس د عابدانو ځانې دے
زه گڼهنگار طمع د هغه جنت څه له اوکړم

قطعه

د گلو لخته د سبا په پرځه نه کږيږي
څو چې پخپلو سرو غوتو باندي سمسوره نه وي

د تاريخ پاڼه ده د هر مشر د خلې خبره
کنډرې نه کيږي چې غل د چا د کوره نه وي

قطعه

سيورے مي پۀ کانو باندې مۀ اوله
چرتۀ به اختر کښې درته غاړه شم

چک دې راله خال پۀ اننگي وران کړو
خۀ به وپمه مور ته چې اوس لاره شم

قطعه

دلته د وِس خلق د خبر طرف ته گام ناخلي
بې وسه شته خو څوک ئې خبر خبرات کښې نام ناخلي

دلته د وخت پۀ فرعونانو د چا وِس نۀ رسي
د چا چې وِس رسي هغه ترې انتقام ناخلي

غزل

د پښتونخوا د مېړنو لارې به څوک اونیسي
د دین اسلام د ننگیالو لارې به څوک اونیسي

څوک چې ځان وژني د لښکرو نه مخ نه اړوي
سر چې پرې ږدي د لېونو لارې به څوک اونیسي

مالک د عرش په موسمونو کښې بدلون راوړي
د بهارونو پسرلو لارې به څوک اونیسي

لا خو خالد بن ولید د یاده وتی نه دے
د دین سر تېرو د جذبو لارې به څوک اونیسي

د زمانې په ابرها د زوال غږ خو اوکړئ
د ابابیلو د حملو لارې به څوک اونیسي

د جنگ بدر د تاریخ پانې لا ورکې نه دي
د ملائېکو د راتلو لارې به څوک اونیسي

توراجه زر به راوړي رنگ د شهداؤ وینې
د رب جلیل د فیصلو لارې به څوک اونیسي

غزل

هغه چې تلي هغه دې عالم ته نه راځي اوس
باد شوې خاورې دي ، واپس قدم ته نه راځي اوس

هغه شلېدلې لوپته اوس د گلونو شال شو
ببو په سر کړو د خوارانو چم ته نه راځي اوس

زما د مرگ زېرمې پرې اوکړې چې خوشحاله شي يار
د خدا ډکه خله زما ماتم ته نه راځي اوس

په تېر ساعت پسې اکثر منگولې مروړي مچان
شات ئې خوراک شو د چشمانو نم ته نه راځي اوس

توراج په خپله گناه نه پوهېږي اووايه حار
ولې دې خيال زما د زړه حرم ته نه راځي اوس

غزل

ختم شو په هر وطن عزت په توفو توفو کښې
لارو د هر چا نه شرافت په توفو توفو کښې

بد ، د هوکۀ ، فريب اوسنۍ خلق سياست گڼي
خور په هر يو کور شو سياست په توفو توفو کښې

زور منافقت شو درغلي د هر چا خونبه ده
ختم درغلي کړو صداقت په توفو توفو کښې

ډېر شو مال دولت خو په حرامو خلقو جمع کړو
پورته شو ترې حکه برکت په توفو توفو کښې

لاره پښتو لاره د حيا وختونه ختم شو
هېر کړو اوسنو خلقو غېرت په توفو توفو کښې

څوک چې د خپل شرم او حيا عزت پرواه نه کړي
اوگټو هغې خلقو دولت په توفو توفو کښې

ډېر ئې هسې اوري عاقلان به ترې مطلب اخلي
ودې وې **توراچه** حقيقت په توفو توفو کښې

غزل

په گلونو کۀ خزان د گلزار نۀ وے
بلبلان به همپشه په چغار نۀ وے

معشوقو کۀ بې منته ياري کولے
عاشقانو به نيولے ربار نۀ وے

هر عاشق به معشوقې سره پخلا وۀ
کۀ په مېنځ کښې ئې رقيب چغل مار نۀ وے

دې رباب به بيا د خوند خبرې نۀ کړې
کۀ په غېږ کښې د هونبیار استکار نۀ وے

زۀ به هره ورځ ديدن له د دلبر تلم
کۀ په دام د بېلتانۀ کښې ايسار نۀ وے

ما به ولې همپشه ژړا فرياد کړو
کۀ مې سرې سترگې ليدلې د يار نۀ وے

غېږ غمازو به خندل درپورې ولې
بې وفا کۀ دې **توراجه** دلدار نۀ وے

غزل

ډېر زما په مخکښې د مخونو حال بدل شو
وينمه اکثر چې د وختونو حال بدل شو

زړونه د صادقو مينو ډک وو مينه مينه وه
اوس خو مينې نشته د دې د زړونو حال بدل شو

وخت کښې د مېوو به خلق غرونو ته مېوو له تلل
سمو ته مېوې راغلي د غرونو حال بدل شو

تل به د ورخارو کټوي گل په دېوالونو وې
جوړې شوې بنگلې د دېوالونو حال بدل شو

اوس خو صحراگانې د سکون مقام گڼلې شي
تور شو په لوگو د محلونو حال بدل شو

زه **توراج** به ولې خفه نه يم دا څه اوشو
شارې شوې حجرې د محفلونو حال بدل شو

غزل

په کلي کور کښې بدناميږي پښتنې جينکۍ
زه وېم چې ولې رسوا کيږي پښتنې جينکۍ

موبائل د ملک د جينکو د مرگ سبب جوړ شو
د ورور او پلار په لاس قتليري پښتنې جينکۍ

داسې خو سپي څوک د کمر نه ښکته نه غورځوي
څنگ چې کمر نه غورځيري پښتنې جينکۍ

يا خو ئې مړه کړي يا ئې ورکه کړي د خپل کلي نه
اکثر ښارونو کښې خرڅيري پښتنې جينکۍ

زمونږ د ملک د خونړي نظام به څه صفت کړم
لکه د چرگو حلاليري پښتنې جينکۍ

دا کوم قانون دے کوم انصاف دے مظلومانو سره
چې د حصو نه محروميږي پښتنې جينکۍ

مړم ئې ورور او کړي او خور ورله سوره کښې ورکړي
خالقه دې له پېدا کيږي پښتنې جينکۍ؟

قاتله ته چې ددې کوم رب نه جنت غواړي
سبا به دې رب ته ژرېږي پښتنې جينکۍ

رب به قاضي وي د ذرې ذرې حساب به کيږي
کريم الله ته به پېش کيږي پښتنې جينکۍ

د جهالت تورې تيارې **توراجه** ورکې نه شوې
چې راخوږېږي ترې ويرېږي پښتنې جينکۍ

غزل

خاورې خوئې خاورې کړم خو پښې راباندې څه له ږدي
خلق پښې د قبر د ډېرې دپاسه نه کېږدي

ټول عالم په اوبڼکو ژاړي ما په وینو اوژل
خود په وینو ژاړي په بې ننگو چې څوک زړه کېږدي

مه وايه چې چپ شه زړه مې ژاړي څنگه چپ شمه
هله به شم چپ چې عزرائیل مې لاس په ځله کېږدي

اوبڼکې مې په چپه ځله د زړه رازونه وستاي
اوبهېږي وڅاڅي چهاپونه په لېمه کېږدي

زړه نادان مې غواړي هغه تېر وختونه تېر عمر
وتې جنازه به قدم څه رنگه په وره کېږدي

څه اوکړي توراج خپلې نېکۍ پرې تهمت پورې کړو
بې بدو بدنام شو په بدنام به زړه څوک څه کېږدي

غزل

د امن زنجیرونه د ستم په چرو شلپړي
چې چرته وي گلونه هلته سرې لمبې بلپړي

د خان ساتلي سپي باندي څوک ډز کولې نه شي
زمونږ د دروازو دننه هر څه تالا کيږي

منم چې هتکړۍ شته خو د خوارو لاس ته لگي
قانون هم دلته شته خو په پېسو باندي بدلپړي

زمونږه د ملت هره کوڅه قصاب خانه شوه
بې وسه مظلومان لکه د چرگو حلالپړي

د دغې خونړي نظام به څه ستاېنه اوکړم
زمونږ د توپخانو گولۍ په مونږ باندي سرپړي

خالق د کائنات هم د قدرت په سترگو گوري
کاسې د کبر ډکې شوې چې کله به توښپړي

پرده د سنېما ده شاته ئې سره اورو نه بل دي
ددې خاورې سرتور لېوني هم په دې پوهېږي

د ظلم انتها ده انتها ته رسېدلې
شپېلۍ د اسرافيل خالقه کله به غږېږي

توراجه بس په دغې فېصله ده نور څه نه وېم
دا وينه د پښتون ده په ډالرو چې خرسېږي

غزل

د چا په کلي کښې منگې او گودر پاتې نه شو
د چا په چم کښې د يادونو کنډر پاتې نه شو

زما په کلي کښې منگې او گودر هغسې دے
اختر رايي خو پکښې خوند د اختر پاتې نه شو

ذري ذري قطري قطري په وينو سره لاشونه
خو پښتنو نه پېښور او خېبر پاتې نه شو

چې د اغيار په سترگو بڼه نه لگي داسې گل دے
نوم ئې کوکنار دے چې په سمه او غر پاتې نه شو

چې پرې د يار د مخ او گل د مخ پهچان کېدلو
په هغه سترگو کښې طاقت د نظر پاتې نه شو

چې به ئې خفه زړونه خوشحاله کړل په تشه خدا
اوس د خوبانو خله کښې هغه اثر پاتې نه شو

آئینه خړه شوه که زه د زوال نڅښه شومه
چې په وطن کښې مې د لارې رهبر پاتې نه شو

وایي **توراج** چې اوس به خه ذخیره جوړه کړمه
امن مې ورک شو څوکیدار مې د ور پاتې نه شو

غزل

هغه بلبل نه وي چې گل وي د گلزاره اوځي
ښکلي چې خپل کله پرېږدي د څه دپاره اوځي

اسمان په گټو ويشتنه شي دا متل شوم د مے
د بسم الله اواز به څنگه د ستاره اوځي

مالدار د هر کلي د سيمې د جرگو مشر وي
غريب سره اکثر په خپل چم کښې د شماره اوځي

مثال د هغه چا قائم شي چې همت نه بابلې
د کار سره چې همت اوبابلې د کاره اوځي

هرگز دولت او غربت نه پتېږي پته ئې لگي
د بچو پلار وي خو خالي لاس د بازاره اوځي

څه خو به وي چې په ازغنو لارو تگ کومه
هسې به څنگه څوک په خبر صلاح د ښاره اوځي

الله د شاه او د گدا هلو پرواه نه کوي
د بادشاهانو جنازې هم د درباره اوځي

ما وي چې هر امير دې هر فقير له مينه ورکړي
ډېرو وي نه **توراجه** دا به ملک کښې لاره اوځي

غزل

مه څه پښې برېښې د انگار او د ازغو په سر
نه جوړېږي کلي د هوا او د اوبو په سر

چرته چې غربت وي هلته ټوله مينه مينه وي
شر او شدت کيږي د جائېداد او د پېسو په سر

خور اخلي په زور حصه د ورور نه په تانه تحصيل
ختمې ورورولۍ شولې د پولو او پټو په سر

خوږ وي کله کور خو د پېغور په وجه پاتې شي
ځان پښتانه وژني د پېغور او د پښتو په سر

کوم ځائې چې د مشر او د کشر تميز نه کيږي
هلته کښې مدام سرونه مات وي د وړو په سر

تېر شول داسې ډېر چې ئې په ډېرو ځان اوچت گڼو
اوس ئې مرغۍ ناستې دي د قبر د خزو په سر

چاسره **توراجه** چې احساس د بل د اوښکو وي
اوښکې به ئې تل داسې بهيږي د بڼو په سر

غزل

ملا نه د کرسی او سیاست خبرې اورمه
ربه زه به چا نه د عبرت خبرې اورمه

واعظ د جماعت هم په تپو سندرو سر شو
ما وې زه به دده نه د جنت خبرې اورم

غرونه د جناتو شو ساحل د شمشتو شولو
د ښار د ښائستوو نه د نفرت خبرې اورمه

سپرله زمونږ په ډډه باندي نه راځي سوکړه ده
خزان خزان نعري دي د ذلت خبرې اورمه

پرون چې ئې په جام د مظلومانو وينې څښلې
هغې خلې نه به څنگه د شفقت خبرې اورمه

زمونږ په خاوره راج د دهشت گرد، سرمايه دارو
د خلو نه ئې مدام د بغاوت خبرې اورمه

توراج وائي تاريخ د لوږو تندو ژوندې شومې
د ملک په هره سيمه د غربت خبرې اورمه

غزل

تېر ئې شو دوران د تېرو بڼکلو منظر اوگوره
څه کنه د خلو نه ئې څه خبر او خبر اوگوره

هر څه له زوال دے په يو حال دے لايزال زما
اوچې شي چينې د دريابونو اکثر اوگوره

سوکه د غر دنگه وي خو هر څوک ترې په ډډه ځي
خوار عاجز امام پسې د کلي لښکر اوگوره

اور دے زورور خو سر ئې لاندې څه پرې باندې وي
چاته بلندي نصيب ده شمس او قمر اوگوره

کت د جنازې پسې ژړا کيږي سندرې نه
اوږد دے سفر ځان له د لارې رهبر اوگوره

ويخ دې کړه ضمير او تعصب د منځ نه لرې که
لږ خو راته ياره د احساس په نظر اوگوره

شل ځله توراج خاکسار مېلمه کړه ستا پرې څه لگي
خوري سره روټۍ ورله شلېدلې بستر اوگوره

غزل

بادشاهان کۀ فقيران کۀ اميران دي
دغه واړه د عقبا په لور روان دي

چې هر څوک وائي چې دا زمکه زما ده
په اسمان کښې فرښتې وريپورې خاندي

هغه مال چې سبا بل ته پاتې کيږي
نن سگه وروڼه پرې يو بل سره وران دي

نادانان اکثر پردي عېبونه شماري
عاقلان په خپلو بدو نظر کاندي

د توراج خاکسار ساده ساده خبرې
دانشور د زمانې ورته حېران دي

غزل

زما پرې ستا مينه ماتيرې تصوير څه له وړې
د رقيبانو خوا سرپرې تصوير څه له وړې

سبا به دې تصوير له دلته کښې ليدو له راځې
ځواني دې ورځ په ورځ زړپرې تصوير څه له وړې

په تېر ساعت پسې ارمان کړم د دې ډېرو خلقو
لکه زعفران دې رنگ زيرپرې تصوير څه له وړې

چې د روټۍ وږم او خوب وږم وي موږ شي اخر
د ديدن وږم نه مړپرې تصوير څه له وړې

ستا د کوڅې ورخارې گل شو ما ترې ولې شرې
دغه گلونه به دوږپرې تصوير څه له وړې

سپوږمۍ د بېرې سر له راغله ياره راشه کنه
توراج تنها تنها ژرپرې تصوير څه له وړې

غزل

د لېونۍ د زنيې خال شومه بنائست مې ورک شو
د زور زړوکي په مثال شومه بنائست مې ورک شو

غربت مې اور په صفتونو باندې ولگوه
د يو مزدور د کور دېوال شومه بنائست مې ورک شو

رنگيني شته خو زه هغې اړخ ته تلې نه شمه
بس د ډېران د بېرې ټال شومه بنائست مې ورک شو

لکه چې ونه اړه کيږي يا څاروۍ حلال شي
داسې د وخت په تبغ حلال شومه بنائست مې ورک شو

چې نه رکوع او نه سجده پکښې قبليري د چا
زه هم هغه وخت د زوال شومه بنائست مې ورک شو

څنگ به مقبول شي گداگر په کائنات کښې د رب
گوته په خله په خپل سوال شومه بنائست مې ورک شو

ځواني خاني وه د **توراج** خو لاره تېره شوله
اوس څر سپلا ب د پشکال شومه بنائست مې ورک شو

غزل

زلزله کله وړانوي قبرونه نه وړانوي
مینه که ډېره شي خو بیا هم زړونه نه وړانوي

په ما مټېنه دروغ مه وایه راغله نه ئې
پرڅه د شپې د چا د پښو پلونه نه وړانوي

نری پری وه غونډه موندېه وه رابښکته نه شوه
بادزېمبور ئې د سپین مخ خالونه نه وړانوي

ناکام پکار وي سوچ پکار وي د افسوس نه مخکښې
ناکام د امن توان لري کورونه نه وړانوي

زر که زاړه شي که وراسته شي قیمت نه غورځوي
باران پرې اوري خو د گل رنگونه نه وړانوي

مطلب مې دا دے ماله خپله سادګي بڼه ده بس
د چا قلم دې د **توراج** لفظونه نه وړانوي

غزل

پوهېږم نه چې راته ولې خفگان لارې نيسي
زه په بهار پسې هم ماته خزان لارې نيسي

چې مې د زړه په کور کښې کور ورکړلو ناز مې پرې کړو
د مرگ دپاره راته هغه جانان لارې نيسي

دا يو رواج شو که نظام د زمانې بدل شو
چې د نېکۍ بدل کښې بدې ياران لارې نيسي

پخوا به بنکلو ته ساتلې خلقو لارې کوڅې
اوس د پېسو دپاره گوره خوبان لارې نيسي

کلي کښې نه پرېږدي څوک خوب ته د الفت لېوني
څه اوکړي خود به د صحرا بيابان لارې نيسي

يو حېوان بل حېوان ته نه نيسي **توراچه** لارې
ټوپک په لاس ولې انسان ته انسان لارې نيسي

غزل

بلبل ته گوره خاندي گل ته د ازغو په مينځ کښې
پتنگ لمبې بنکلوي سوزي د لمبو په مينځ کښې

جانانه راشه چې باڼه درته لوگه کرمه زه
نن دې خدا وځلېده د انگو په مينځ کښې

هغه زرگه چې د اشنا په جدایۍ خفه وي
نه خوشحاليږي د دنيا د تماشو په مينځ کښې

گوره صحرا ته د سرتورو لپونو ډکه ده
لپوني نه کوي استوگنه د بنگلو په مينځ کښې

څوک ملامته ځان گڼي نه، رسوايي نه مني
خود به مني چې ملامت شي د جرگو په مينځ کښې

چاته د يار بوسه ازغي شي بنکلوي ئې نه شي
چا بختورو ته بوسه شي د اوگو په مينځ کښې

توراجه ځان دې نابينا کړو دا په تا څه اوشو
چې مصلحت کوي د لارو د کوڅو په مينځ کښې

غزل

پوند به څنگه د بينا مقام ته رسي
گډه کله د اس توپ او گام ته رسي

نصيحت نه وائي دې ته چې دې مړ کړو
اشارې د نصيحت ناکام ته رسي

څوک آيات مبارکه په شونډو بڼکل کړي
د چا شونډې د شرابو جام ته رسي

داسې ده چې څه کړې هغه به رېبې
ډېر په بدو چارو بد انجام ته رسي

نه اجل د چا معاف شوم نه به معاف شي
ازمري هم کله کله دام ته رسي

يوه شپه که شي اوږده اخر سبا شي
اوږده ورځ هم عاقبت ماښام ته رسي

غله د بوټو او د غرونو پناه کيږي
د ورڅارو کټوي گوره بام ته رسي

بيا به نه وې چې دا څه دي او دا څه وي
که دې ذهن د **توراج** کلام ته رسي

غزل

راندۀ څۀ کړي   بنکلاگانې   مثالونه
ليوني څۀ کړي   سپرلي او   اخترونه

بعضي وينه د   بڅښنې سبب   جوړ شي
بعضي وينه شي   نفرت او   تهمتونه

رېحان زور شي خو نۀ   پېر شي او نۀ   خور شي
انگور پت کړي   دېوالونه ،   محلونه

د اوبانو په شا   ډېر سپلونه   کيږي
لېکن نۀ توکي   ورڅاري پرې   گلونه

د خټکو غرونو شنۀ   سپېلني وچ   کړل
زما اوبنکو دي   شنۀ کړي   ستا خالونه

د تيراه د بنگو   پانې قيمتي   شوې
زما مينې ماته   جوړ کړل   فسادونه

زر په چپه   خلۀ خپل ځان   خرڅ کړي   **توراجه**
آئينه په   خاموشي   ستايي   مخونه

غزل

تعليم علم پېدا كئ دشمني ولې؟
ښكلي وژني د ديدن لپوني ولې؟

د خوبانو سره داسې نه ښائېږي
په غرگو ولي سرتور لپوني ولې؟

بې وقوف د زمانې تاواني ښه دے
دانشور شول دا اخر تاواني ولې؟

په باران باندې گلونه زرغونېږي
زمونږ زمکه وچوي سپلني ولې؟

توراج بې بدو بدنام شو نېک نام نه شو
جفاکار ئې شول ياران اوسني ولې؟

غزل

تېره مې ځواني شوله زوال ته رسېدلې يم
حال چې د چا بد وي هغه حال ته رسېدلې يم

ټيک ده چې لا علمه يم د ښار نه لرې اوسمه
زه په لاعلمۍ کښې خپل کمال ته رسېدلې يم

پروت يمه تنها لکه ماشوم هلال رانيسمه
گورمه سما و ته هلال ته رسېدلې يم

دلته په قيام بره د عرش په فرشتو نظر
نه راځي چې خيال ته هغې خيال ته رسېدلې يم

يا به ديدن او کړم يا به مړ شم پته نه لگي
اوس د لېونۍ د کور دېوال ته رسېدلې يم

مينه مې **توراځه** په نادان زړگي غالبه شوه
ځکه د ثواب په ځائ وېال ته رسېدلې يم

غزل

د ایمان او د اسلام پء برکت
معطر شوم د خالق پء معرفت

نصیحت د معلم ته محتاج نء یم
چي نظر کرمه پء گور د ماهیت

دا د بل پء جنازه پسې چي دروم
ما دپاره بس دے دغه نصیحت

زء چي خپلو اندامونو ته نظر کرم
دا به وارہ پء ما کاندي شہادت

چي سبا له د ثواب پء ځائے وبال شي
څوک به څه کري د ریا پء عبادت

سري سکروتي شي د اور يا جام د زهرو
بد عمل اخر سبب شي د ذلت

زء **توراج خاکسار** کء هر څومره پرهېز کرم
کري گفتار پء لاعلمی مي دلالت

غزل

هغه هغور هغه چينه هغه چينار نه د د
چې د وطن د جينکو ورته قطار نه د د

کله د گلو کر کوم کله ازغي شيندمه
يار په صفت او غيبت دواړو گنهنگار نه د د

سره شوې اوسپنه په شونډو عالم نه بنکلوي
تهمت په بنکلو د اشرافو خلقو کار نه د د

څه خو به وي چې په ازغنو لارو تگ کومه
هسې څوک نه ووحي د بناره هر ځائے بنار نه د د

دلته بدرنگ د جهان گرځي ملغلرې اخلي
بې ماله بنکله د خپل سيوري خريدار نه د د

دغه دستور د راروان د ابتداء نه داسې
عاجز سره په اولسي خپرات کښې شمار نه د د

که د مالدار د خلې غزل وه د ستائښې وړ وه
چې د **توراج** د خلې غزل د مزېدار نه د د

غزل

ډېر خلق عمل ته گوري مال او رنگ ته نه گوري
درومي ليوني د چا ريښمين پالنگ ته نه گوري

هغه ضميرونه هغه خلي به انصاف څه او کړي
ستاي بلبلان په شمع وريت پتنگ ته نه گوري

پېغلي د سرو زرو د کالو حسن مغروره کړي
وخت خوشحالي د مټپانو ننگ ته نه گوري

څنگه به ساړه راوړي د وخت لمبه لمبه فضا
صلحه کړي د تورو د نيتونو جنگ ته نه گوري

داسې طبيبانو لره زېرې که رته ده
هائے افسوس په دې دې چې د زړونو زنگ ته نه گوري

ستا **توراج** به څنگه ستا په کلي کښې خوشحاله شي
ستا د کلي ښکلي ئې کلام گلرنگ ته نه گوري

غزل

په سپين مېدان د تور اوربل د تاله پرېوتمه
د يار د حسن وه کشش بدحاله پرېوتمه

کارغه د زرکې تلل کول خپل ترې نه ځکه هېر شو
زما ځواني لاره د خپله چاله پرېوتمه

د کال کچه انگور د ونې بره سر ته رسي
په ما پيري راله د لنډ دېواله پرېوتمه

په نېک نامې مې سپن⁵ کراماً کاتبينو اوکړو
غربت دې ورک شي د هر چا د خياله پرېوتمه

مرگيه مه رايه مخلوق ته لا محتاج نه يم
هله رايه که د خالق د سواله پرېوتمه

په اشاره به کلمه د شهادت وایمه
وايي **توراج** که نور د قیل وقاله پرېوتمه

⁵ - اصل لفظ سائن دے انگلش کښې دستخط ته وائي اولسي لهجه کښې سپن وئبلې شوے.

غزل

تا چي د جفا پءُ لاسو څو واري شلوءِ دے
ما درته هغه گربوان پءُ اوبنکو لوند نيولے دے

ظلم پءُ مظلوم کؤل او مال پءُ چلاکي وهل
نن پءُ معاشره کبني هم هغه سرے بناغله دے

څءُ به وبمه مور ته چي اوس کور ته داسي لاره شم
خال د انگي مي ليوني اشنا خورلے دے

لاس د اميرانو بادشاهانو ورته نءُ رسي
جنگ د لونگين مي پءُ سينه د يار ليدلے دے

شور دے د نخترو د بادرو هوا پرې ځي راځي
هله زما زړه پاتي دے هاغه د يار کله دے

تلل د فاسقانو فاجرانو به پرې اونءُ شي
ځکه چي صراط پءُ سرو اوروغو غوربدلے دے

څوک چي ځان ته بر وائي **توراجه** بره تله نءُ شي
بر زما دلبر دے چي د عرش نه بره تله دے

غزل

د مینې نوم په ځله اسان بنکاري
ماته خو پت د مینې گران بنکاري

هغه صحرا ته هېڅوک سپل له نه ځي
چې پکښې گل نه وي زوزان بنکاري

هر څه ته گوري هر خوا مخ اړوي
عاشق ته هر څه کښې جانان بنکاري

مرور يار راغی زمونږ کلي ته
د ژمي نمر دے قدردان بنکاري

متکبره رقيب غلے تېر شے
په خوار سلام ورته تاوان بنکاري

چې پکښې رنگ د تربگنۍ ځليږي
هاغه دے هاغه محفل وران بنکاري

توراج په خپله ځان ته حشر جوړ کړو
هره لمحہ ئې امتحان بنکاري

غزل

په بناريو کښې په بنگلو کښې د گملو گلونه
بنکلي ترې بنکاري د صحرا د کارپزو گلونه

د خوشبويۍ پکښې اثر نشته د ستړۍ به شې
که بويوي تمامه ورځ د پرېو گلونه

تورو لوگو د بناريو لمنې اونيولي
د غرو لمنو نه چاپېره د پلو گلونه

د بناريو پېغلې په زلفو خوشبويۍ لکوي
د کلي پېغلې پکښې رډي د کشمالو گلونه

زمونږ د خړو کوڅو خړ ماشومان مينه مينه
کيږي پرې سود لکه چې وي د پسرلو گلونه

په تهمت رنگه ياره راشه تماشې له سبا
د پشکال ورخارو اوکړل په بلو گلونه

توراجه رب به پسرلې په وطن راولي بيا
يار له به ور کړمه که خبر وي په قودو گلونه

غزل

بیمار چې هر طبیب له ځي خبره ئې پال ته رسي
څوک چې د وخت سپېرې او خوري نو کمال ته رسي

په لوړو غرونو محلونو گړنگونو تېر شي
چرچه د نمر هم تر ماښامه وي زوال ته رسي

د چا خبره ”چې پردې راوړي نه خپلیري“
مینه پرې زیان شي چې پرې ناز او کړي جنجال ته رسي

غورې شکرې خوري په ملک کښې د خانانو لونه
بدقسمتي ده چې مچان د کونډې خال ته رسي

گل صدبر هم اوچتیري خو تر خپله حده
انگور خو نه دے چې به لس فټه دېوال ته رسي

توراجه ستا غزل شبنم شو په گلونو باندي
اسم اعظم دې شي چې زړونه پرې هلال ته رسي

غزل

گوري اول مخ ته بيا طبيب کوي په زړه نظر
نه پرېوځي يو ځائ په کعبه او مېکده نظر

ټول عمر په ښکلو لکه تور چې لگېدلې دے
صبر به شي څنگه په يوه توبه هغه نظر

ټال چې څومره مخکښې منډه وئ دومره په وروستو ځي
پاتې د پېچانه شو د يار نشه نشه نظر

نه درنه څه غواړم نه حاجت پوره کولې شي
هسې راته گوره کله کله لږ په ښه نظر

ستا د بت پرست نظر سجدي لات او منات ته دي
نه گوري کعبې ته نه ئې سود شي په کعبه نظر

والوتو شبنم د سرو گلونو د سرونو نه
اور دے په فضا کښې کنه ستا لمبه لمبه نظر

مړو ته **توراجه** سپېلني لوگې کوې ولې
بولي دې ساده خلق همېش له په ساده نظر

غزل

د شمله دار پټکي د ول خبرې هېرې شولې
د سور پېزون او د چارگل خبرې هېرې شولې

د اخرونو ښکلاگانې حسرتونو يوړې
هر څوک پردي پالي د خپل خبرې هېرې شولې

لاړو غربت راغی دولت مينه ئې اوخوړله
د کور گاونډ او د بدل خبرې هېرې شولې

د تنهایی چغې خورې شوې په تمامه دنيا
اوس د اشر او د غوبل خبرې هېرې شولې

گودرې شاپې شوې منگي مات شو موده اوشوله
پکښې د پېغلو د محفل خبرې هېرې شولې

هغه د گټو خټو غټې حجرې خرې کوڅې
پکښې د غم بنادې د تل خبرې هېرې شولې

غټې خلقې جگې شملې د پښتنو ورکې شوې
د پښتنو نورې داسې سل خبرې هېرې شولې

سترگې په کوم طرف کړې کړم چاته اوگورمه
مشران مړه شول د متل خبرې هېرې شولې

توراجه هېر شو داسې ډېر چې د هېرولو نه وو
خبر دے که تانه د غزل خبرې هېرې شولې

غزل

پېغله پښتنه ده چې د چا په نام ولاړه ده
کبر له زوال دمه په اړولي جام ولاړه ده

سحر که جادو دمه مینه دومره تاثیر نه لري
بيا په انتظار کښې په سکني ماښام ولاړه ده

ورور به ئې قاتل شي پښتانه رسوائې نه قبلئ
دا شوه د اجل مرغی په سر د دام ولاړه ده

نه مني سوالونه خودداري پکښې راغلې ده
گوته د ملا شوه په الف او لام ولاړه ده

څنگه به ترې مخ واړوې څنگه به انکار اوکړې
مینه د **توراج** لکه سپورمې په بام ولاړه ده

غزل

بدحاله ناست ووم مازيگر وه چې غزل مې ليکه
د ژمي ورځ وه لوټې اختر وه چې غزل مې ليکه

د ژمي ورځ وه او يخ باد وه او باران ورېدو
زما يو زورځادر په سر وه چې غزل مې ليکه

د قربانۍ ورځ وه زمونږه کره غوښه نه وه
د اوبښکو ډک زما نظر وه چې غزل مې ليکه

نه مې پېسې په جيب کښې وې نه مې جامې ښکلې وې
د ليوڼي مې حال بتر وه چې غزل مې ليکه

ما چې ماښام روټۍ خوړه نيا مې لاوند پوخ کړم
زړه نه مې يو الله خبر وه چې غزل مې ليکه

پلار مې په جبل کښې تره په جبل کښې د غربت دور وه
ماما زما د ژوند رهبر وه چې غزل مې ليکه

د هر څه قات وه خو ځواني راسره بڼه نعمت وه
نه مې وطن نه مې تېر وه چې غزل مې ليکه

توراج خاکسار په جار د ستړي ژوند قيصه وکړله
په ډوبېدو د ژمي نمر وه چې غزل مې ليکه

غزل

ستا خالونہ بنکلاگانی ستا د ژوند دی
خو کتل دی د قانون حنی پابند دی

شنہ طوطیان پہ شاہانہ محل کنبی گرخی
بناپپرک جملہ شجر سرہ زورند دی

د منگی خولہ پہ برغولی باندی پتہ
ماشومان اودہ پہ غبر یا پہ مرونند دی

د حباب پہ سر گلان کرلے نہ شی
مالیاران کئ ئی ہر خومرہ عقل مند دی

پری گواہ دہ د عالم او قلم ژبہ
”دوہ رخسارہ دی دوہ سبب د ثمرقند دی“**

داسی قد و قامت اوس نیشته **توراجہ**
چی تر سدرالمنتهی پوری بلند دی

** - دا طرحی کلام د رحمان بابا پہ مصرعہ لیکلے شوے دے۔

چار بیتی او سندری

سندرہ

چې لويپه دې بدلوي رنگونه
زه دې په ژبه اعتبار څنگه او کړم
زما د عمر کاروان نه اودرېږي
ستا د وعدې انتظار څنگه او کړم

ماته يوه کړې بل ته بله   جانانه داسې کوي څله
سبا به خاندي راسره وختونه
په صداقت دې اقرار څنگه او کړم

عاشقي بې نشې نشه ده   مينه د اوره کمه نه ده
چاپېره تاؤ شورانه سره اوروڼه
په سرو لمبو کښې قرار څنگه او کړم

په تهمت رنگه ياره راشه   زما د زړه په حال اگاه شه
ورخارو او کړل په بلو گلونه
برېد په سپرلي او بهار څنگه او کړم

وطن کعبه ده مخ ترې ناوړې   څوک به خبر د جانان راوړي
د کانيو سخت دي د خوبانو زړونه
زه پرې زور پرېم ازار څنگه او کړم

پښتو مې ژبه پښتو وایم   زه د پښتو محفلې ستایم
خواږه خواږه دي د **توراج** شعرونه
د حقیقت نه انکار څنگه او کړم

سندره

لگي خواہہ بادونہ ، بنائستہ بہار دے
شکر دے بیا دے سپرلے ، وطن گلزار دے

حی پئے خدا خدا ، جونہ د کورہ
تازہ گلونہ شوکئی ، رپبارہ گورہ
جوڑ د حسینو پبغلو ، اوڑد قطار دے

د ہری پبغلی پئے سر ، د گلو شکور وینمہ
د خوشحالی ورچی دی ، دور ئی نور وینمہ
د رنگا رنگ گلونو ، موسم تیار دے

پبغلی جوڑہ جوڑہ حی ، پئے لار ملگری
پئے سُرکو شونڈو وائی ، د خوند سندری
پئے بیابان جوڑ شوے ، مینا بازار دے

رب دی آباد لری ، چری دی وران نہ شی
داخل دی ہیخ کلہ پری ، سپہرہ خزان نہ شی
خر گندیبرے **توراج** تہ پینسور بنار دے

سندرہ

څوک ئې په څښلو نه مېرې
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسیمېرې

زمونږ د کلي په شان کلي په پښتونخواه کښې نشته
لاري کوڅې اوبه ئې ښکلې گردې فضا کښې نشته
خوا کښې ئې غټ جیندے بهېرې
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسیمېرې

زمونږ په کلي کښې نیستي وه خو څوک پرې نه وو خفه
څه عجیبه عزیز والي وه بل ئې نیتونه صفا
تاریخ ئې نمر غونډې ځلېرې
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسیمېرې

زمونږ د کلي توتان د شاتوتانو نه اوږده دي
تور کړکړې اینځران د سرو املوکو نه خواره دي
پرې نعمتونه راوړېرې
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسیمېرې

زمونږ د کلي دېوالونه دي په ورځپاڼو بڼاسته
 هم د گڼو غټ غټ ټلونه بوټي د جاپو بڼاسته
 توري مچۍ پکښې بڼېږي
 زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيمېږي

په مانسهره به ئې ورنه کړم ډېر مې د کلي خوند دے
 مالم جبه کالام به څه کړم بڼه ترې زمونږه ژوند دے
 خوشحاله ژوند پکښې تېرېږي
 زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيمېږي

زمونږ ددې جيندي مهيان کړل طبيبانو جاپو
 ورله راځي غټ غټ خانان د مرضونو دارو
 کبل کښې ئې غوا مېښې څرېږي
 زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيمېږي

علي خان دلته زېږېدلې زمونږ نېکونو به وې
 دې قبرستان کښې شته دے ځله کوي پرې خلق دعوي
 په گوته نمر کله پتېږي
 زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيمېږي

د هشتنغر بره حصه ده د گندپري اړخونه
هم ئې تاريخ هره کوڅه ده تېر پري بلها مخونه
قومونه ډېر پکښې اوسپري
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيمپري

زمونږ د کلي اخترونه د محبت نه ډک دي
دا د **توراچ خاکسار** شعرونه د حقيقت نه ډک دي
ځکه د سرو په نرخ بدلپري
زمونږ د کلي اوبه په نورو کلو تقسيمپري

چاربته

ته به وفا گوري پۀ يار کبني
هغه به ستا د سر قصاب جوړ شي
دهوکه به اوکړي پۀ اعتبار کبني
خپله نېکي به دې عذاب جوړ شي

ته به وے دا زما د مينې يار دے
هغه به بل طرف ته گام ايښے وي
د بې وفاؤ اکثر دغه کار دے
درته به ئې پت د تگۍ دام ايښے وي
پۀ اوسنو يارانو خۀ اعتبار دے
کۀ درته لاس ئې پۀ کلام ايښے وي
دهوکه ئې خېژي پۀ روزگار کبني
اصلي دلال ترې د پنجاب جوړ شي

اصلي اشنا پۀ اصلي غرونو کبني وي
پۀ ښاريو کبني څوک وفا نۀ کوي
محبت بعضې بعضې زړونو کبني وي
د محبت پۀ حائے جفا نۀ کوي

د چا نظر پردي مالونو کښې وي
 نظر په لوري د عقبې نه کوي
 د سود پرستو په بازار کښې
 د زيان به کله انقلاب جوړ شي

د زيان عادت نه وه قارون حيث وه
 چې دشمني ئې د موسى شوله
 راج په عالم کښې د بنائسته بلقيس وه
 په يو کاغذ باندې رضا شوله
 هغه د مصر د بادشاه قميص وه
 چې د پندو سترگو دعا شوله
 چاته سکون اوشي په نار کښې
 د چا د سر قاتل درياب جوړشي

د چا ارمان په دې جهان پوره شي
 شونډې ئې بوسه خوري د اوگيو په مينځ کښې
 ډېوتې په موت د سلېمان پوره شي
 همسا ئې ژوند کړي د وېنو په مينځ کښې

شداد وي نن به مې ارمان پوره شي
 جنت ته هم د دروازو په مينځ کښې
 روح ترې نه لار په لويه لار کښې
 مکان به څنگه په حباب جوړ شي

مکان به پاتې شي عقبې له به ځې
 مغروره نه شي په دولت باندې
 ورځ د جزا او د سزا له به ځې
 يقين دې خاص کړه په قيامت باندې
 حساب کتاب له پاک الله له به ځې
توراجه پوښې شه حقيقت باندې
 په خيال قدم اېږده بازار کښې
 خيال به دې هله انتخاب جوړ شي

چاربته

بې ننگه بې وفادلبره دا مې درته سوال دے
زما نه مۀ کړه څنگ
په باب د عاشقۍ کښې تهمتي شوم بد مې حال دے
يم تاپسي ملنگ

په باب د عاشقۍ کښې مشهور شوم لکه قېس
پرې بنۀ او کړه باور
ستا مينه ماه جينې شوه زما دپاره ډېس
بېلم پرې مال او سر
اوربل دې اول ټيک پرې رڼا کړي لکه گېس
سرې شونډې دې صدبر
مزل دې د چار سالي په سر کړے دې سور شال دے
نن ستا د حوانۍ منگ

مزل مې د چار سالي راته مۀ گوره هلکه
په زړۀ به شي رنخور
زه يمۀ د محلت خپلو همزولو کښې ملکه

د څنگ نه مې شه دور
ته ئې چرته فقير ځان له ياري او گوره سپکه
اوس پوئې به شې ضرور
ځواني زما خاني ده نن مې دور د جمال دے
په غاړه مې لونگ

ځواني به دې تالاشي بيا به ډېر او کړې ارمان
زما په شان به ژارې
دستور دے د دنيا راځي بهار پسې حزان
په سوال به هر څه غواړې
گړۍ د ژوندانه تياروي درله چالان
يو ځل به کډه انغاړې
د کبر نه توبه کړه اخر کبر له زوال دے
په خوارو کوه ننگ

د کبر په محفل کښې نه کښېنم نه کبر ژنه يم
يرېزم د الله نه
نه زه د بعضې خلقو په شان ياره دروغ ژنه يم
ريښتيني يم پخوا نه
دا ستا په جدایۍ باندي اشنا ډېره غجمنه يم

جدا گړځي زمانه
يو ځي او بل راځي ددې دنيا د سرائي مثال د مے
معافي غواړم د جنگ

يو ځي او بل راځي چې کله ده دنيا اباده
چليږي دا روزگار
خبر د مے پاک الله د پتو زړونو د مراده
څوک نه دي خبردار
پرته راته اوږده لاره په مخکښي د عقباه ده
کوم به پرې رفتار
ددې نه که مخ اړوم **توراج** وائي وبال د مے
غورځېږم د گړنگ

چاربته

دا روغ صحت د مرگ نه مخکښې غنیمت اوگڼه
دغه ژوندون په دې دنیا د خدائے نعمت اوگڼه

دغه ژوندون د دې ژوندون کښې بد عادت مه کوه
د بدو خلقو بدکارانو حمایت مه کوه
سپینه جامه کښې د قرآن مخالفت مه کوه
توبه تائب شه خپل غلط کار دې غلط اوگڼه

توبه تائب شه د گناه پېټې په سر مه اوږه
د تنهایی کور له عمل دې د خطر مه اوږه
ورخ د محشر له پردے حق په هېڅ هنر مه اوږه
بیا به خفه ئې دا کلام مې نصیحت اوگڼه

بیا به خفه ئې د خفگانه خه جوړېږي به نه
سوال به کوې خو د الله در کښې قبلېږي به نه
د جهنم ملک په تا باندي ترسېږي به نه
د خانه نه وبم دا خبره حقیقت اوگڼه

د ځان نه نه وپم د الله کلام گواه دمه په دې
 که خبر او شر راجي بس وايه رب رضا دمه په دې
 ورځ د محشر حقه ده جخت يقين زما دمه په دې
 په ژوندانه باندې ځان مې د عبرت او گڼه

په ژوندانه الله رضا کړه د خپل ځانه وروره
 رابطه کتې که مکمله د شېطانه وروره
 د سفر لاره به دې مخکښې شي اسانه وروره
 قرآن د خبر کتاب دمه دې کښې خپل عزت او گڼه

قرآن راواخله چې خبر شي د حالاتو نه ته
 د زمانې د مخکښې وروستو واقعاتو نه ته
 وائي **توراج** اوساته ځان د شريکياتو نه ته
 مرگ ته نژدې شوې رانژدې ورځ د قيامت او گڼه

چاربته

مخ کښې مې سرخي د جانان سپورو ستغو کمه کړه
اوگوره طبيبه چې د څه سره به ښه شمه

اوگوره طبيبه زما لاس چې په ما څه اوشو
پروت يمه بې تابه تاب مې نشته دے کړېږمه
زه چې يار ته ژاړم راته اوخاندې چې ښه اوشو
پاڼه د لاله شوم په نري شمال دوړېږمه
کوډې منرونه تعويدونه مې په زړه اوشو
زه لکه بې موره ماشوم يار پسې ژړېږمه
ماته خپلې مينې د يار مينه محترمه کړه
مخ کښې مې سرخي د جانان سپورو ستغو کمه کړه

نشته دے څنگل د اشنا څه باندي اوده شمه
اوگوره طبيبه چې د څه سره به ښه شمه

نشته دے رېبار چې مې د يار په حال خبر کړي نن
 تلې نه شم په خپله بېلتانه بند کړې لارې دي
 څوک به سوال جواب زما د خلې اشنا له ورکړي نن
 خوب کښې مې ليدلي لېونۍ سترگې خمارې دي
 اوبښکې به مې اوچې څوک د مينې په څادر کړي نن
 سترگې ميرات مړې مې د زړه نه وفادارې دي
 پتو مشورو مې د زرگي راوېښه طمع کړه
 مخ کښې مې سرخي د جانان سپورو ستغو کمه کړه

ژارمه په سترگو خو په خوله وئېلې نه شمه
 اوگوره طبيبه چې د څه سره به ښه شمه

ژارمه مدام لکه غلام دغه مې حال دے
 حال چې د چا بد وي آبه څه په ژوند خوشحاله شي
 زړه مې په چاره د بېلتانه په لاس حلال دے
 لعل جوهر دې څار د يار د حسن د جماله شي
 يو ساعت بغير د ياره هر عاشق ته کال دے
 کال څه وي عالمه چې پرې اوږد لا د کاله شي

يم په انتظار كۀ چا هونسيار خبره سمه كړه
مخكښې مې سرخي د جانان سپورو ستغو كمه كړه

وينم چې رقيب لكه غريب خوله خوله شمه
اوگوره طبيبه چې د څۀ سره به ښۀ شمه

وينم چې غمونه د عقبې راته په غاړه دي
ټول عمر مې تېر شو د دنيا په اداگانو كښې
شپې د بېلتانه زما په شاړه په ويچاره دي
چرته به څوك وي چې به مې ياد كړي دعاگانو كښې
حشر او صراط راته پراته په مخكښې دواړه دي
رب د كائنات مې دې حساب كړي عابدانو كښې
طمع مې توراج وائي چې قطع د عالمه كړه
مخ كښې مې سرخي د جانان سپورو ستغو كمه كړه

غم د اخرت ته د حسرت گوته په خله شمه
اوگوره طبيبه چې د څۀ سره به ښۀ شمه

چاربته

که دې په توره شپه د سپینې خلې خبر راغی
زه به په توره شپه نعرې کړم چې اختر راغی

زه به سر زېرمې ورکوم لحاظ منمه اشنا
دغه احسان به د رېبار په ځان وړمه اشنا
په انتظار دې د راتلو لارې څارمه اشنا
د محبت مې په دماغو کښې اثر راغی

د محبت په ملک کښې کيږي صفتونه زما
په چغو سر دي د مین زړه پرهرونه زما
د غم زده سترگو نه ځي اوبسکې رودونه زما
د پت اواز د جام د حوض کوثر راغی

د پت اواز غماز د ناز په ساز چېرلې نه دے
عاشق په مینه چا د کلي نه شړلې نه دے
سائل د سپینې خلې په سوال خوبان رتلې نه دے
د یار لمن باندې د روند اشنا نظر راغی

د يار بوسه ئې بنکلوله جنتي شو خلقه
 چې انتظار ئې د ديدار کړو قيمتي شو خلقه
 د شاه غلام د شاه په کور کښې تهمني شو خلقه
 په بنار د مصر سلطنت د پېغمبر راغی

په بنار غوغا شوه چې په اور کښې به سبا سوزي
 خليل د رب به په لمبو کښې يک تنها سوزي
 نمرود وئېل چې به ئې هډونه خامخا سوزي
 براه راست اور له خبر د رب اکبر راغی

اور شو گلزار لکه فردوس کښې چې خليل پروت وي
 په هر يو کار کښې ناز او راز د رب خليل پروت وي
توراجه څوک چې په اسره کښې د وکیل پروت وي
 امداد ئې کيږي خامخا دا مې باور راغی

چاربته

لېونۍ د ډېره خياله په مخ خال ږدي
ژوند خراب به کړي د بڼکلو عاشقانو
د رنځور په شانې هر قدم په فال ږدي
فال به مات کړي چې شي مشره د خوبانو

لېونۍ چې شي روانه زړه مې رپي
لکه رپي چې ماڼۍ په زلزله کښې
څنگه مخکښې چې امام وي وروستو صف ئي
داسې صف د سوېلو ئي په بنگله کښې
اور چې بل شي معمولي مثال ئي تپ ئي
تپ د هجر مې عنوان شو په ډوله کښې
سرې منگولې شاه دپاسه په دېوال ږدي
په دېوال ئي رڼايي د سرو لېانو

سرې منگلې د بلبلي په اترنگو
په اترنگو باندي سود کوي د شاتو
سپينه غاړه ئي کړه ډکه د لونگو
د لونگو سره مينه د بناتو
په محفل کښې مسته ناسته د گړنگو

د گړنگو حوا له تلل په ننواتو
عاشقان ورته ډالۍ د سر او مال ږدي
مال په لتو وهي لونه د شاهانو

عاشقان په يار د سر او ماله تېر وي
نه تېرېږي ئې طعام بغير د ياره
عاشق هغه وي چې سود او زيان ئې هېر وي
هېر هغه شي چې شي پاتې د روزگار
محبت چې ئې د زړه ځني چاپېر وي
چاپېر نه گوري چې څه دي ما دپاره
په پولو بربنډې پښې لکه د ډال ږدي
ډال په لاس کښې وي اکثر د بهادرانو

په پولو⁺⁺ چې څوک ورڅېږي زړه ئې سوي
سوي زړه لره پکار نعم البدل وي
د طبيب سره علاج د بعض نه وي
نه وي ځکه چې دا وجه د عمل وي

⁺⁺دغڼو شپول

لکه نډه^{##} چې سینه د امي روي
 داسې روي خون د زړه چې يار ترې بېل وي
 ماشومان د ناز لاسونه په هلال ږدي
 هلال نه راځي په لاس د ماشومانو

ماشومان په لاسو نمر سپوږمۍ رانيسي
 هم رانيسي سرې سکروټکې د سور اور
 که فوجونه د دارا او د بلقيس ئي
 د بلقيس نه هم شو پاتې کله کور
 کوچ به اوکړي که د ټول جهان رئيس ئي
 هم رئيس به شي **توراجه** خاک د گور
 شاعران د ژوند په هر اړخ مثال ږدي
 د مثال ډکه وېنا د شاعرانو

^{##} ماشوم ته وائي احمد دين طالب هم خپلو چاربهټو کښې دا لفظ ډېر استعمال کړې دے .

چاربته

تا راته کتلي ځکه ما درته کتلي دي
 تا اول خندلي روستو ما درته خندلي دي
 تا په دغه سپينه خله اقرار د محبت اوکړو
 ما درته اقرار د خپل زړگي د صداقت اوکړو
 پت به درسره پالم که تا راسره پت اوکړو
 ولي دې ليلې په څمارو سترگو ژړلي دي

ولي ځې په څنگ ، نه کوي ننگ په ما بيمار کنه
 مينې دې ستي کرمه پتنگ په سور انگار کنه
 ناست ئې په پالنگ لکه د ناوې په مقدار کنه
 زلفې دې زبلې په مخ د کورو غوړېدلي دي

زلفې دې اوږدې لکه قودې چې د لونگو وي
 کوکې دې سرخي که لکه سرې چې په اترنگو وي
 پرېوځي د گړنگه څوک مټن چې په گړنگو وي
 سيال بنائي د سياله سره دا مې اورېدلي دي

سيال چې شي د سياله سره سره غنچه د گلو شي
سترگې هله بنکلي شي چې سترې په ژړلو شي
کمه به لا څنگه گلدسته په بويولو شي
پتې چا غونچې د بوراگانو نه ساتلي دي

پتې سترگې گرځم د گونگي په شان عالمه زه
کم په عشق کښې نه يم د درخو او د ادمه زه
نوم زما **توراج** د د اشنا د غمه مرمه زه
ځکه مې مصرعې د عاشقۍ په باب ليکلي دي

پٺٺ سٺو لمبو ڪٺٺي ٺٺار ر ڇٺڱهه او ڪٺٺم

مصٺف : عبدالجبار سهل

د کتاب ٲول حقونہ د مصنف ٲہ حق کنبی خوندي دي

د کتاب نوم	:	ٲہ سرو لمبو کنبی قرار خنگہ اوکرم
ليکوالان	:	عبدالجبار سہل
کمپوزر	:	قاسم ساگر
کرہ کتنہ	:	تصور مانٲروال
شمٲرہ	:	200
ٲبعہ	:	300 روٲی
چاپ کال	:	2023 ء
چاپ خاے	:	سید کمپوزنگ سنٲر ٲوٲی (0315-9887887)

سپېڅلې او بناغلې سرے

څه ورځې مخکښې راله ډېر گران او خوږ مشر عبدالجبار سهل صېب خپله ناچاپه شاعري چې کمپوز شوې وه چې د قام قلم دفتر کښې راکړه وئېل ئې چې دې کښې اصلاح وکړه او خپل ليک پرې وکړه. شاعري مې ترې واخستله څه ورځې مې واغستلې خو ټوله شاعري مې وکتله څه بعضي د وزن ، بحر کمې بېشې پکښې وه خو نوره په مجموعي توگه ډېره ښه وه د خپلو احساساتو بې ساخته ترجماني وه. عبدالجبار سهل صېب ډېر سپېڅلې ؛ ډېر مخلص او زړه سواندې انسان دے ؛ يو مخيز دے. په ډېرو نه پوهيږي خو صرف په دې پوهيږي چې زما دې ملگري خوشحاله وي. د کتاب د چاپ اراده ئې کړې ده او دا په حقيقت کښې د خوشحالي خبره وي چې د شاعر شاعري دهغه په ژوندوني چاپ شي. عبدالجبار سهل هم دا خواهش ظاهر کړے دے. او الله دې وکړي چې دا خواهش ئې تکميل ته اورسي. د قام قلم په ملگرو ډېر د زړه نه مټېن دے. ماته ئې وئېل چې دا خواهش مې دے

چې د کتاب مخکنه د قام قلم د سيوري لاندې اوشي - د قام قلم اجلاس له په کمزوري وجود راځي خو دا ئې د مينې انتها ده - زړه ئې ځوان د مې د سړي پرې کله کله د پروفېسر انور علي جان صېب مينه ماته شي - هغه په غوربونو لږ کمزور مې د مې مشين ئې په جېب کښې وي او سهل صېب هم د مشين نه بغير نيمگرم وي - دواړه ډېر خواږه مشران دي - ما د سهل صېب شاعري ټکي په ټکي او کتله بعضې شعرونو کښې ئې گرانې قافيې هم راوړي دي - چې پوهېدل پرې علم غواړي او بعضې شعرونه ئې د سهل ممتنع غوره نمونې دي - په ساده او اسانو ټکو کښې ئې ډېرې د کار خبرې کړي دي - شاعري کښې ئې مختلف صنفونه راوړي دي - چې په هغې کښې غزل نظمونه او چاربيتې دي - شاعري ئې د عصري حالاتو ترجماني کوي - چې حالات څنگه وي نو شاعر هم هغه شان شاعري اولس له ورکوي - که يو خوا پرې د معاشري د اولسونو اصلاح کېږي نو بل خوا پرې د شاعر کهيتارسس هم اوشي - عبدالجبار سهل صېب د حالاتو ترجمانه شاعري کړې ده شاعري کښې ئې که يو خوا

وعظ او نصیحت شوم د مے - نو بل خوا ئې پکښې
 رومانیت هم ځانته په ځانته ښکاره کړم د مے - د اکثر و
 پوهانو دا خیال هم د مے چې د شاعرې انعکاس هم د
 رومانیت نه کیږي - او په شاعرۍ کښې چې رومانیت نه
 وي - نو لکه بې مالګې طعام - ځکه خو مې بې ساخته دا
 شعر خولې له راغلو :

خدایه د مینې کور اباد مې لري
 بس د مے د جنگ خبرې ډېرې اوشوې

عبدالجبار سهل هم خپل رالړېدلي احساسات سندرې کړې دي
 - او په اولس ئې وېشلي دي الله دې وکړي چې د عبدالجبار
 سهل دا شاعري د اولسونو په زړونو باندې د پېښې کار اوکړي -
 په اڅېره کښې به دا دعا وکړم - چې الله دې ددوي مشرانو
 سیورم زمونږ په سرونو لري - آمین

په ډېره مینه

تصور مانېروال

لېکچرار پښتو څانګه

ګورنمنټ پوسټ ګرېجوېټ کالج صوابي

د سهل شاعري ته يوه کتنه

عبدالجبار سهل چې دا وخت د شپږو اوياؤ کلونو عمر ته رسېدلې دے - ۱۹۴۶ ء د خپل زېږون نېټه يادوي - لاهور کښې ئې لسم جماعت پاس کړې دے - د فوځ د نوکړۍ نه د پښني کېدو نه وروستو ئې د عمر زياته برخه دوبي - اماراتو کښې تېره کړې ده - د هلکوالۍ نه شعر و ادب سره اړيکې لري - ښکلې ښکلې رباعيانې ليکي - ډېرې چاربتې ورسره خوندي پرتې دي - اوس ئې اراده کړې ده چې توراج خاکسار سره يو ځائې په شريکه د شاعري کتاب چاپ کړي - عمر چې څومره زياتېږي نو تجربه او مشاهده نوره نوره زياتېږي - اولسي شاعري د عوامو د مزاج مطابق وي - هيڅ قسمه څه گنجلکې فلسفې پکښې نه بيانېږي - د اولس زړونو ته براه راست اپيل کوي دغه شاعري عوام ډېره خوښوي - بلکې د اولس په زړه پورې شاعري ورته وئبلې شي - سهل بابا د قام قلم صوابۍ يو تکړه او فعال ممبر دے - د ټولني هر اجلاس دپاره حاضر وي - ددوي اولسي شاعري او ددوي ساده مزاج ددې خبرې غمازي کوي چې ددوي شاعري کښې د موصوف سپېڅلې شخصيت څرگند برېښي - الله تعالی دې وکړي چې د بابا شاعري د لوستونکيو د مزاج

مطابق وي او لوستونکي سهل بابا په داد او تحسین
ونمانځي -

داکتیر اطهر شاه ټکور
گورنمنټ ډگري کالج طوطالی، بونېر
دسمبر ۲۰۲۳ء

قطعه

نه لپونې يم نه مې بنگ څښلي چې نه پوهېږم
د سرو لمبو د غرغرو مخې له څه له ورشم

زما ياران په دې گواه شو چې بوډا شو **سهل**
نور د دنيا د نندارو مخې له څه له ورشم

”د عبدالجبار سهل صېب فن او شخصيت“

اجتماعي شعور همېشه په لاشعوري طور د ادب نه متاثره کيږي ځکه خو د يو قام قامي وحدت د ادب نه بغير نيمگړې نيمه خوا وي. تر کومې چې د يو قام ادب پرمختگ نه وي کړم تر هغې قام هم يو قدم مخکښې نه شي تلې. ځکه چې قام په ژبه قام وي او د ژبې نه بغير يو قام او د قام ادب ژوند نه شي پاتې کېدې. په شلمه پېړۍ کېښې پښتو ادب هم پوره وده کړې ده خو پښتو له چې کوم مقام پکار وه تر هغې ډېره وروستو پاتې ده. وجه ئې پښتو ژبې سره د سرکار د مېرې مور سلوک او د پښتون قام د خپلې ژبې نه بې غوري ده. صرف پښتانه شاعران ليکوالان دي چې په خپل منځ سر د خپلې مورنۍ ژبې پښتو پالنه او سر څڼه کوي.

پښتانه ليکوالان شاعران د خپلو ماشومانو د خپلې نه نورې شوکوي او د خپلې مزدورۍ په پېسو د پښتو کتابونه چاپ کوي پروگرامونه مشاعرې کوي.

داسې ننگيالو ليکوالو ملگرو کېښې عبدالجبار سهل صېب هم دې. چې په تېر عمر او ناجوره وجود د پښتو هر پروگرام ته ځان رسوي؛ شاعري کوي؛ د خپلو شاعرانو تپوس پښتنه کوي. جبار لالا يو دروند پښتون

د دې ډېر مېلمه دوست د غم ښادۍ سره د دې - تر خپله
وسه د بې وسه شاعرانو ملگرو مرسته هم کوي او د
پښتو ژبې د پالنې او روزنې دپاره خپله برخه کار ښه په
راستی تر سره کوي.

جبار لالا 1946ء کښې په ټوپي کلي کښې زېږېدلې د دې
اتمې پورې سبق ټي خپل کلي ټوپي کښې حاصل کړې
د دې - اوولسم جماعت امتحان ټي په لوئي لاهور کښې
پاس کړې د دې -

شاعري ټي د پينځلس شپاړسو کالو په عمر کښې شروع
کړې ده - جبار لالا وائي چې په 1960ء کښې چې کومه
کشتي ډوبه شوې وه نو په دغه حادثه ما په اول ځل دا
چارېپته ليکلې وه -

بېرې وه د کهبل شوه ډوبه په درياب

نن ټول عالم ژرېږي ورپسې کوي ارمان

په ورځي د طوفان

جبار لالا د ژوند زياته برخه اول په پاک فوج کښې او بيا
په متحده عرب اماراتو کښې تېره کړې ده په دې وجه
ورته په ادبي غونډو او استاذانو سره د ناستې او زدکړې
موقع نه ده تر لاسه شوې او د خپل کلام اصلاح ټي هم د

چا استاذ شاعر نه نه ده کړې. جبار لالا اولسي شاعر د مې
 - په کلام کښې ئې چاربتې ، غزلې ، رباعیانې ، شاملې
 دي . د اتمان گدون بلکه د صوابې په شاعرانو ئې يو
 اوږد نظم ليکله د مې چې د صوابې د اکثرو کلو د مړو او
 هم عصرو شاعرانو ذکر ئې پکښې کړې د مې . جبار لالا
 په خپلو شعرونو کښې د خپلو خيالاتو او او جذباتو
 اظهار بڼه په ډاډ کړې د مې . شاعري کښې ئې عشق ،
 محبت ، هجران ، بهلتون ، پند و نصيحت ، او اسلام
 سره سره د مينې موضوعات بيان کړي دي .

جبار لالا د خپلې شاعري په باره کښې وائي!

د ردیف او قافيې نه خبر نه يم
 څه په وزن او سجعې برابر نه يم

دانشور که تنقيد کاندې حق جانب دي
 دومره زه د شعرونو ماهر نه يم

فقط ذوق يم په ليکلو مجبور کړم
 خپله ليکم د سرقې شاعر نه يم

د جبار لالا ځنې رباعيانې ډېرې مزېدارې ليکلي دي په
 خپلو رباعيانو کښې ئې ډېر د رنگين خيالاتو اظهار په
 ښکلو ټکو کړې دے. د رباعيانو دا شعرونه ئې په فن
 پوره د خوند او سوز او سازنه ډک دي.

کار خپر دے پکښې لويه مرتبه ده
 که یتیم په سر دې کېښود د شفقت لاس

هيڅ مې طمع د خوش رنگه جانان نه شي
 چې به راکاندي په وخت د مصيبت لاس

دا مې واورئ فائده نه وي يارانو کښې
 لکه نه وي چې فائده عبس خوارو کښې

د نمر مخو له محفله لرې گرځه
 گېر چې نه شي نور د مينې زولنو کښې

تر مطلبه يارانې دي شومه پوهه
 بې مطلبه ياران نشته په دهر کښې

مال دولت چې نه لري عبدالجباره
وي کمزورم به د هر چا په نظر کښې

جبار لالا په عشق کښې د بېلتانه د ناسازو او د معشوقو
د جفا متعلق څه داسې اظهار کوي.

بېلتانه دې اشنا دومره ناقرار کړم
دا د هجر شپه تېرېږي سم د کاله

د دیدن لارې دې ډکې د ازغو دي
نه پوهېږمه چې څنگه درشم تاله

اوس راحی چې د جبار لالا د یو غزل د شعرونو نه
خوندونه واخلو چې د مینې محبت آئینه دار غزل دے.

بنکلیه تا که په مسکي نظر کتلې نه و
ما به زړگه په یو نظر باندي بابللې نه و

که د خوبانو دیدنونه په اسانه کېدل
پتنگ به ځان په سرو لمبو باندي سپرلې نه و

که مینه نه و ځه محبت نه و ځه دا خیال به نه و ځه
عبدالجبار سهل به دا غزل لیکله نه و ځه

عالمان وائي چې عشق مجازي د عشق حقيقي اولنی
پورې ده - او ډېر عاشقان د مجاز په لار حقيقت ته
رسېدلي دي - جبار لالا هم چې د ښکلو په ناپائېدار حسن
او جفاگانو پوهه شوه د ځه نو د حقيقت په لار روان
شوه د ځه لکه چې وائي:

چې په ذکر اموخته د رب غفار شوم
هيله زه په سکون باندي بې سيار شوم

که هر څومره دلبرې مې ژوند کښې اوکړې
وار په وار باندي د دواړو توبه کار شوم

اکثر زمونږ مشران شاعران چې د دنیا نه سترگې پټې
کړې نو ورسره ددوی شعر و شاعري هم دفن شي - خو
جبار لالا په دې حقله خوش قسمته و ځه - الله ورله ډېر قابل
او تابعدار بچي عبدالرب ، حامد رحمان ، خالد رحمان ،
محبوب رحمان ، ورکړي دي - بيا په خصوصي توگه د
محبوب رحمان او د خالد رحمان دا خواهش و ځه چې

زمونږ د محترم والد صېب دا کتاب ددوي په ژوند چاپ
شي - هيله لرم چې پښتانه به د عبدالجبار لالا او توراج
خاکسار صېب ددې خوندورې اولسي شاعرۍ قدر
او کړي چې د پښتو جولي کښې ئې حصه واچوله.

علي زر خان علي

ستر سېکتر "ملگري ليکوالان ضلع صوابي"

حمد

بې د ستونو دے قائم آسمان د رب
په قدرت سره آباد جهان د رب

چې الله په خه رضا وي هغه کيږي
په رښتياو سره اوچت دے شان د رب

چې معمور په کليمه د الاله شول
مومنان دې کړي ادا احسان د رب

کافران او مشرکان ټول په ژړا شي
په جنت چې شي داخل نبيان د رب

ته به ومومي جنت **عبدالجبار**
که دې اومنو پوره فرمان د رب

غزل

بې نقابه حقيقت له چې سرشار شي
د بې عېبه صداقت په نېغه لار شي

زه به څنگه خوشحالي او خدا وکرم
چې په لار د اخرت زما رفتار شي

ته چې نه غواړې هغه نه کيږي خدايه
ته چې غواړې هغه کيږي ستا اختيار شي

ته خالق ئې ته مالک ئې پاکه ربه
د قدرت نه دې مخلوق واړه ناچار شي

ربه دا به دې په ما مهرباني وي
چې د سهل تور لحد دارالقرار شي

د تويي عبدالجباره نېک بختي ده
چې د گوتو په بندونو الله شمار شي

غزل

مُتَحَيِّر دې پۀ تا واړه کائنات
لوئې احسان دۀ پۀ دنيا دې د حيات

د يوسف ع حسن جلوه ده ستا د حسن
د نمرود کسریٰ غرور دې کړلو مات

صدی تېرې تر حشره به شي تېرې
همسري به دې څوک اونۀ کړي د ذات

محکومات دې حاکمان کړل پۀ هر لوري
سر دې خم کړو د عزیٰ لات و منات

ستا تخليق خلق عظیم باندې دۀ شومے
لوئې يو بحر بيکراں د کرامات

معجزه دې د قرآن دنيا ته پېش کړه
منسوخ شو پرې انجيل ، زبور ، تورات

ستا مقام د ادراک فهم نه بالا د
شمار دې نشته په دنيا د احسانات

ډېر باغيان دې د الله سره په خلا کړل
سيئات باندې غالب شو حسنات

څوک چې ستا د پيروي ځنې محروم دي
بنکاري برکته هغوي لر دي کړي هېبات

زه سهل ستا په در باندې گدا يم
دا باعث گنيم د فخر لمحات

غزل

د زړه سَوے مې زیاتېږي نه شو کم
دا هجران راته جوړېږي اېتم بم

د مرض علاج مې نه شي داسې ښکاري
چې خوړلې مې گزار په زرگي سم

وه د زړه سره راحه چې سره کښېښو
هېر زما به شي ستا هر جور و ستم

ډېره ښه وه د وصاله خبر نه ووم
چې خبر شوم اوس مې ځي د سترگو نم

د ژوندون طمعه په داسې حال کښې څه وي
بس تېرېږي ځي دې شپې ورځې د غم

اسويلي به په تحفه کښې ورله ورکړم
د سهل د زړه ارزو که شي محکم

غزل

پوهه نه شوم چې په څه دې قصور وار کرم
بې سببه دې زرگيه زه په دار کرم

دوست وئېل خو په خله بل ته ډېر اسان وي
په مفهوم به ئې نا اشنا څه خبردار کرم

افرين مې په دوستۍ د ابراهيم ډار شي
تل تعريف به د افسر امان نوبنار کرم

سر و مال قربان د سهل د هر ياره
خدائے دې نه کړي چې د چا زرگۍ ازار کرم

غزل

رب داخل کړم دوباره په امارات
ترک ما کړل د اغيارو تعلقات

د غم پيټي که مې سپک يا مې درانه وو
شکر گزار وومه د الله په هر حالات

د ازمېښت گهړی شوې تېرې وې هر څنگه
وې محکمې تجربې د کمالات

اشنایې د دنيا واره دي فضولي
تېر ژوندون کړئ د الله په احکامات

د مبلغ دعوت به هيڅ کله رد نه کړم
عيان ماته په دې لاره شو نجات

قدردان زه د توپي **عبدالجبار** يم
موجزن لرم په زړه کښې نېک جذبات

غزل

بې قوته مې ثابت شول دست وپا هم
رفتن شو په سهاره مې د همسا هم

بل راوړي نه خپليږي هر څوک وائي
پاتې نه شوله نن خپلو کښې وفا هم

په دې لږ ژوندون به څه څوک باور کاندې
دې ژوندون سره تړلې ده فنا هم

ځان ځاني ده د نفرت بازار دے سهل
څوک به څنگه د يو بل شي مسيحا هم

غزل

زه په طمع ته بې غمه گرځېدې
خوږ محفل کښې د رقيب مشغولېدې

هره ياري د مخامخ سترگو بازي وي
ډېرې شوي په دې باب دي ازموډې

پرواه نشته دا تاثر د زمانې د
نن يوه او سبا ئې نورې ارادې

د جفا نوم به هرگز خور شوه نه و
د وفا نغمې به هر ځائې غږېدې

که اخلاص ته د هر اشنا احساس و
خوږې مېنې به تر سره رسېدې

تونس په سترگو به د سهل د زړگي نه وه
که ترې نه څڅېدې اوبښکې بې فائدي

غزل

په تکلیف کښې څوک نه وي غم خوار
په راحت ترې هر بنده شي هم کنار

دا ستم د زمانې نه دے نور څه دي
ورور د وروره جدا کاندې يار د يار

که ثاني دې د چشمانو ما ليدلے
رقيبان به راته نه وو د سترگو خار

د بېلتون د غمه هر مئين ژپړي
د زړه په سترگو ژړا کاندې **عبدالجبار**

غزل

چې هېروي د بل نېکي ورته حېران شوم
چې ترې خبر گوته په خله په هغه آن شوم

خلق وائي کړي اربونو سره لوبې
په کامراني ئې خپله زه اذلان شوم

په يو د مدد لاس او بل کښې تيره ورکړه
په دې متل نن قائل په برهان شوم

بوتې پرې شنه په قبرستان چې نېکۍ به ئې ياد لرلې
لاس په دعا ورته په تگ د قبرستان شوم

عمر مې ټول دې بسر کړم په يارو کښې
نن سپين ريشه سر دننه په گربوان شوم

ترک ما خوشه يارې کړم شوم په عېش
زه **عبدالجبار** شکر گزار د پاک سبحان شوم

غزل

توره شپه کښې چې غماز سره د بر لار
بنکاري داسې چې حما نه مرور لار

نور اعتبار مې په نمر مخي جانان نه شي
خوږ اشنا نه مې د زړه هغه باور لار

تل خزان شو د شهيد په رونقونو
خوندور هم د پيهور کلي گودر لار

خپل دې نه کړو خپل به ئې نه کړې **عبدالجبار**
غبر غماز سره چې يار په چل هنر لار

غزل

بې انتها شوه دا گرانې واوړه جنابه
غريب کله اخستې شي غوښه د قصابه

د گرانې جرنده کښې دلېرو اے ملگرو
دې مهنکايي کړه د هر چا خانه خرابه

نرخنامه د اور په بيهه په رمضان شي
يو نيم خيز شي په بازار کښې هم نايابه

چې بلنه ئې د زړه په انتخاب وي
عکاسي ئې وي عيان د مخ کتابه

نادان کله څه پوښتنه د خاصيت کړه
لاس رسوي د غېر موسم تر عنابه

عامو خاصو ته په گوته دے **عبدالجبار**
آبيات د **توراج** وي ډک د کماله

غزل

خيال ته مه راوله يار دې هغه تلې
په بېلتون ئې چې وي زړه تاله داغله

د بې لوظه اشنا څوک چې اشنايي کړې
وي به هر ځائې په محفل کښې شرمېدلې

د عنكبوت په شان جوړوي هر ځائې جالې
داسې يار باندې مې تل ليارې توکلې

صورت مه گوره سيرت ته ئې نظر کړه
که د سيرت کردار ئې وي په تول تللې

زه سهل که د بې وفا ياره خبر وې
ما به څله د زړه کور ته رابللې

غزل

رښتيا خبره دې کوه بڼه په څرگنده
ځان ساته د کذب د پليد گنده

تېر ژوندون که د ايمان په تقاضو کړې
په اخر به ئې ثمر مومې عقل منده

تش په رنگ خو څه سيالي د گلاب نه شي
محنت چې و نه کړې د بل نه په څو چنده

څه کشش چې د اخلاق په جامه نه وي
هغې محفل ته مه ورځه چې وي بې خونده

په مينه ئې زه سهل چې ورله دروم
قدردان لرم ملگري عزت منده

غزل

وي پوهه كۀ ناپوهه په قافيې
تل بلے شي دانشور د غير جرگې

ستا د حسن تابنا کښې ئې زړه راکارې
دا کوم دستور دے ساقي ستا د مېخاني

د هجران په کتارو دې زړه غوخ مه شه
وي په هجر کښې بې مثله اندېښنې

کره تحفه اخر له جوړه **عبدالجبار**
د دنيا چارې دې ټولې بې فائدي

غزل

ولې نه درومي د بڼکلي دين په لار ته
مدام اورې د ناصح د خولې گفتار ته

مناسب دي تيارم اخر له اوکړې
خبر ځان چې کړې د شرعې د لار ته

يوه ورځ به دې سفر د دنيا اوشي
په لږ ژوندون مه کوه اعتبار ته

دنيا فاني ده د ټوپۍ **عبدالجبار**
يوه ورځ لار شې د دې په خپل وار ته

غزل

څه به کاندې د باره کهو په محلونو
خوښ پرې نه يم د اسلام اباد په رونقونو

اسلام اباد که وي هر څومره پر رونقه
بدل به ئې نه کړم د خپل کلي په غرونو

د اما کما ټوپۍ کلي ته راغلل
قابض شوي دي په جمله کاروبارونو

ټوپۍ کله دے اوس بنار **عبدالجبار**
کمه نه لري د بناريې د سهولتونو

غزل

که په سخته کښې څوک درکړي د راحت لاس
که په حقيقت ئې اوگڼه د صداقت لاس

کار خپر دے پکښې لويه مرتبه ده
که د يتيم په سر دې کښودو د شفقت لاس

هيڅ مې طمع د خوش رنگه جانان نه شي
چې به راکاندي په وخت د مصيبت لاس

خپل مدد زه **عبدالجبار** د خدايه غواړم
د زاری مې ورته نيولي دي اوچت لاس

غزل

زما واوره فائده نه وي په يارو کڻي
لکه نه چي وي فائده عبث خوارو کڻي

که دې بڼه د وسه کيږي غنيمت دے
بدي نيسته پر خلوصه په نپکو کڻي

د نمر مخو د محفله لري اوسه
گپر چي نه شي د مينې په زولنو کڻي

ماته اوگوره زه سهل د تويي يم
نوم مي ياد دے د ټول اتمان په تيو کڻي

غزل

که څوک واخلي د نرخونو لږ څه جاج
عيان نرخ به ئې کړي د زړه بڼکله دُجاج

بې پوښتنه اخستنه په بازار شوه
تپوس د نرخ په قسم نه کوي سماج

د ناکام لمن شلولې مونږ د لاسه
سبقت اخلو د يو او بله په رواج

د يار خيالونو سره لوبې کړم په خواب
په سبب دې د رېبار نه يم محتاج

دا منم گرانې راغلې په دنيا ده
خو اصراف کوي هم د کلي بنار ازواج

خود د ناکامه ترې روژه کړه **عبدالجبار**
طعم به څه کړي څوک لحم او دُجاج

غزل

رڼه راولې زما هغه جانان بيا
چې ئې اوکړمه ديدار ئې د چشمان بيا

که تمامه دنيا شته زما پرې څه
خو چې بڼکل ئې نه کړم هغه سره لبان بيا

دوستي بڼه وي چې پر خلوصه وي صادق
د اصیل ياره مې شه جان و مال قربان بيا

د زړه تاؤ د نظر تنده به ئې شي ماته
سهل که اوليدو يو واري هغه فنان بيا

غزل

د ردیف او قافیې نه خبر نه یم
څه په وزن او سجعي برابر نه یم

دانشور که تنقید کاندې حق جانب دي
زه لا دومره د شعرونو ماهر نه یم

د قام قلم لیکوالو ته سلام مې
اوسېدونکې د توپي د باهر نه یم

د ادب په غونډه ما که څوک مطلع کړه
تېز به گام کړم د هوا طاهر نه یم

د هېواد غونډې ته ورغلي ووم په بلنه
احسان فراموش د یوسفزي ذاکر نه یم

فقط ذوق یم مجبور کړم په لیکلو
خپله لیکم د سرقې شاعر نه یم

د وفا په لټون شومه زه سپين ريشه
څه حاصل د وفا د گوهر نه يم

بنكلي وولي زړونه په بنو بنكلو
والله زه ئې په خوا او خاطر نه يم

ما پرې کړې تجربې او تجزيې دي
د نمر مخو د وعدو په باور نه يم

دا ليکل د مورنۍ ژبې خدمت مې
باور او کړئ په سهل چې غاور نه يم

غزل

څه ورځه په مخه باندې دې ښه وي
د ژوندون دور کښې ورځ او کله شپه وي

سپرله ښه وي چې قائم وي په گلونو
د سوزه ډکه د حزان ظالم چپه وي

اوبڼکې کله کړي ښکاره اظهار د مېنې
ليکن دغسې به زړه د چا خفه وي

نصيب کله به د چا د يار وصال شي
پکښې شامل چې د غماز ظالم ښپه وي

څه به توقي او خدا چا سره اوکړې
ډېر غمونه د سهل په زړه پراته وي

عبدالجبار وائي که مال و زر کښې پټ يم
خو په زور ساعت مې هر وخت تلوسه وي

غزل

الله ياد په بيمارى كښې د بيمار شي
درد وغم كښې ئې بې حده تابعدار شي

پېدا كړي مونږ الله يو عبادت له
روزي رسان زمونږ پروردگار شي

بې نقابه حقيقت له حاجت نه وي د رېبار
په يادولو ئې كه هر يو گنهگار شي

يو سرشار د محبت له قرار نه وي **عبدالجبار**
د الله په مست د سهل زړه قرار شي

غزل

نه وي بڼه د بې وفاؤ تعلقات
که په سمه کښې اوسېږي يا په سوات

خوشبوئي د وفا يو گل هم رانه کړه
ساتل عبث مې د گلونو څه باغات

خپله گرم وومه د سر و ماله تېر ووم
خبر نه وومه د مينې په لغات

د خلوص ډکې اشنايي وې پخوانۍ
وې شيريني په مثال د قند نبات

خدايه ما د بې وفاؤ اشنا مه کړې
چې وي کاري د تل کلي شاملات

په خله شکوه زه **عبدالجبار** د چا نه نه کړم
خو عکاسي له جوړومه دا رباعيات

غزل

چې د وفا نخبه پېدا نه شوه دلبر کښې
بيا ئې څله ځايومه په ځيگر کښې

چې زيست روزگار نه کړي ناچار به شي ناچاره
څه خوشحاله به غريب شي په اختر کښې

تر مطلبه اشنايي دې شومه پوهه
بې مطلبه اشنائي نشته دهر کښې

مال دولت چې نه لري **عبدالجبار**
وي کمزور به د هر چا په نظر کښې

غزل

بنکاري داسې چې وفا نه وه پکښې
وه لباسي مينه رشتيا نه وه پکښې

سوچ مې واخلي چې نظر خو د هوکۀ نه شو
که خوبي د يو اشنا نه وه پکښې

په حالات مې د گلشن افسوس ظاهر کړو
د بلبل بورا صدا نه وه پکښې

چې ترې طمعه دا زما د دلاسي وه
هغه څه د سود وېنا نه وه پکښې

په شنو تبغو مې سينه سوري سوري شوه
وې تيارې هر خوا رڼا نه وه پکښې

مراوے زړه چې د سهل به ئې خوش خرم کړو
د کشش هغه ادا نه وه پکښې

غزل

چې په ذکر اموخته د رب غفار شوم
نو هيله زه په سکون باندې بې سيار شوم

که هر څومره دلبرې مې ژوند کښې اوکړې
وار په وار د هره ياره په دار شوم

د مبلغ دعوت وه ماته د مودې نه
ځکه زه د نېک دعوت ئې تابعدار شوم

د دنيا دا چارې واره وې فضولي
زه سهل په اغاز ئې د اذکار شوم

غزل

خدایه کله مې اشنا به شي ملگرے
زه د یار او یار زما به شي ملگرے

د یاری به ئې هیڅ کله توبه نه کرم
امېد کرم چې نن سبا به شي ملگرے

که تنها چرته کښې حې ملگرے گوره
ستا د لارې مشغولا به شي ملگرے

دا ملگرې د دنیا نه تنها درومي
تور لحد کښې څوک پیدا به شي ملگرے

نېک عمل کره که ویرېږې د الله نه
خپل عمل هلته کښې ستا به شي ملگرے

د ټوپۍ **عبدالجبار** ئې سودائي کرم
خوا له کله زما رابه شي ملگرے

غزل

خواله مه ورځه محفل چې وي د بنکلو
شيش ماران ډېر وي اشنا د زړه ويشتلو

دې سرو شونډو اننگو ته ئې چې گورم
ترې شرميږي هم غنچې غوتۍ د گلو

هيڅ ترې طمع د وفا هم ذره نه شي
دام ئې ايښې په هر حائے د گېرولو

خوشبوئي د وفا نه لري **عبدالجبار**
شونډې سرې که توري سترگې ئې د کجلو

غزل

چې مې راغلو د زړه کور ته مهمان نوے
ډېر په مینه په کتو شو فنان نوے

ما وې ولې د حسرت په نگاه گورې
ده وې ودې موندو بیا یو جانان نوے

ما وې راز که د یاری زمونږ څرگند شي
ده وې شي دې په کم بختو عیان نوے

ما وې زه به دې د غم پندونه اخلم
ده وې زه دې شوم د سختو دُخان نوے

ما وې سرې شونډې دې ښکاري گلابونه
ده وې دا دې شو د گلو بستان نوے

ما وې شونډې دې پیالې دي سهل څښل کړه
ده وې کړم به ئې په لېو سُکران نوے

غزل

نہ پوہہ پرمہ سحر کئ مازیگر دے
ناقرارہ می زرگے اوتر اوتر دے

بلبل زرہ می تمنا کری د گلونو
بہار تبر شو د خزان سپہرہ نمبر دے

دا تسبی پئ لاس جامہ کنبی د شہخانو
دا غماز پئ ترخ نیولے پت خنجر دے

خپل غمونہ می ہپر کری د یار غم کنبی
خوہ آشنا د سہل بیا ہم مرور دے

غزل

وخت وي کله ماسره چې درشم خوا له
غم بنادي په کلي کور کښې شوه محاله

بېلتانه دې اشنا دومره ناقرار کرم
دا د هجر شپه تېرېږي سم د کاله

د دیدن لارې دي ډکې د ازغو دي
نه پوهېږمه چې څنگه درشم تاله

چې د خیال ماني کومه سازه خوا له درشم
په یو "نا" مې کړې اسره ټوله ملاله

د کم اصلو د یاری نه مې توبه کړه
باغیچه د زړه مې شوه اخیلو سره نهاله

د غزل صفت ئې ځکه زه سهل کرم
هر یو بېت د طوراج وي معمور د کماله

غزل

که ئې رقيب سره ياري وي يار مې نه دے
که ئې مينه بازاري وي يار مې نه دے

چې د راز خبره بل ته مې څرگند کړي
که هر څومره اعتباري وي يار مې نه دے

د سرو شونډو په مسکا ئې د هوکه نه شوم
که ئې سترگې اثري وي يار مې نه دے

د رقيب او د سهل ياري کړي برغه
بنکله يار که عصري وي يار مې نه دے

غزل

شپه که د هجران وه اخر تېره شوه سبا شو
ورکې اندېښنې شوې چې ښکاره مې دلريا شو

ټولې کلۍ گل شولې فضا پرې شوه رنگينه
وږمې د پسرلي شولې خزان ظالم فنا شو

هر طرف ته غم وه څه اُمېد د خوشحالی نه وه
گډ چې په گلشن شوم ورک د خياله مې بيديا شو

سترگې چې کېمري جوړې د کوم عکس دپاره وې
ټيک هغه تصوير دې پکښې وينم رونما شو

رانغم حاجت پکښې رېباره د منت زاری
ووم چې منتظر ئې بس په خپله په رضا شو

اوتې بوتې نه دي هر کله د چا دپاره دے
څه چې دے سهل د يو سهل حق کښې گویا شو

غزل

هر يو غم دې راپه سر کړو په رقيب تا مې اختر کړو
زه دې داسې در په در کړم جفا ستا شوه ظالمانه

دا به زه کله هېرومه ستا ستم به دريادومه
په زړه داسې دې پرهر کړم نم مې خاڅي د چشمانه

غمونه تا په ما انبار کړل فاش دې رازونه په اغيار کړل
لاهو زه دې په يو بحر کړم دا دې څه وکړل بې ايمانه

گيله دې تا نه زما کيږي پرهر دې زړه مې نه رغیږي
زه سهل دې غم اکثر کړم مستقبل ستا دې شي روښانه

غزل

چې پاک رسول ص د دنيا لارو څوک به نور پاتې شي
کوچ به اخر وکړې ضرور تانه به کور پاتې شي

خاوند د لويي قوت الله دے چې زوال نه لري
بل په دنيا کښې به د کوم زور اور زور پاتې شي

مخکښې سختی د قیامت شته په خدا خوب کومه
ارمان به وکړمه پرې ډېر چې مې مخ تور پاتې شي

مشال دې بل کړه بڼه عمل کړه پښېمانه نه شي
د بد عمل خاوند به هلته کښې مخ سپور پاتې شي

جبر د ظلم په مظلوم باندې یکدم تېر شي
سزا د ظلم د ظالم په ذمه پور پاتې شي

ډېر د گتات حائے دے په سهله غفلت اونه کړې
نېکان به بيا مومي جنت غافل په اور پاتې شي

که څه لیکئ زما ملگرو په پښتو کښې لیکئ
ښکلې غزلې رباعیانې او قطعو کښې لیکئ

د اغیار په ژبه خو یو لفظ زمونږ د ژبې نه شي
تحریر ئې ځله اخستو په خرڅېدو کښې لیکئ

محنت پرې او کړئ چې بالا شي په دنیا مو ژبه
سحر ، ماښام او که د وخت په تورو شپو کښې لیکئ

کړئ خورې د زړه صدف نه ملغلرې ښکلې
مانند سهل که یو شعر په څه ارزو کښې لیکئ

گلونه چې يو ځائے شي هارونه جوړوي
دردونه چې يو ځائے شي فريادونه جوړوي

په سرو شونډو خدا کړي اشنا مې دے ډېر ښکلے
ډېره ماسره وفا کړي زړه زما ئې دے ساتلے
چې په لمسه د غماز شي نو جنگونه جوړوي
دردونه چې يو ځائے شي فريادونه جوړوي

د بهار گلونه واړه د يار د ښائست زار
دي په سمه او که په شاړه واړه ترې نثار
په ښائست د ښکلي حسن بهارونه جوړوي
دردونه چې يو ځائے شي فريادونه جوړوي

ديدن د يار مدام مزه کړي صبح و شام
صدقه کښې چې گلڼام کړي شونډې په انعام
په لذت د خوړو شونډو چې خوندونه جوړوي
دردونه چې يو ځائے شي فريادونه جوړوي

په الفت کښې د خوږ يار شوم سر په گندرو شاپو
په فرقت کښې زه عبدالجبار شوم وړوند په سترگو دواړو
د سترگو مې نم خاڅي سېلابونه جوړوي
دردونه چې يو ځای شي فريادونه جوړوي

غزل

اختر خو راغی وعده ستا به وفا کيږي کله
شپه د فراق او بېلتانه به رڼا کيږي کله

سجدې زمونږ د الله په در د عاجزۍ وي مدام
د کرونا په حق به زمونږ دعا قبلېږي کله

د تن وينې دې گرانې وروڼو زمونږ اوچې کړې
وعده د سرکار د ارزانۍ په رښتيا کيږي کله

د زړه داغونه د سهل پولۍ او ډکې خلې نيولې
د رب دپاره به دې زړه اشنا نرميږي کله

غزل

راغله ناخاپہ پئے تورہ شیہ راغله
دا پئے اودو چہ زلزلہ راغله

کرہ تباہی وہ پئے ماضی کنبی زلزلہ
رایادہ مہ زہگی تہ ہغہ واقعہ راغله

اللہ ہم اور بدنکے قبلوونکے دے د توبہ زمونہ
کہ پئے صدق مو زمونہ خلی لہ توبہ راغله

ورور د ورورہ نن بی زارہ زہ سہل وینم
ورور تہ نن د ورورہ خوہہ پپسہ راغله

غزل

غونښې د مړ وروړ خوري په غښت باندې
شي به ډېر رسوا په اخرت باندې

دا به زما برخه وي د چا نه گيله نه کړم
ليک وي د ازله په هر بخت باندې

د خلقو نه خلاصېږمه که غوث د زمانې شم
د هغه ټول مې دي بد خواه په حقيقت باندې

ما سهل سره ئې چې وصل کړي قصدا ئې کوم ياري
که جامې پرې زما رنگ شي په تهمت باندې

غزل

وينمه ئې په سترگو چې اغيار دے ورسره
وگورئ ملگرو چې مې يار دے ورسره

زه وایم غماز دے تاسو وایئ چې رقیب دے ستا
دے که هر ظالم خو همکنار دے ورسره

په غشو د هجران ویشتل د اشنا نه دي
داسې معلومیږي غماز خوار دے ورسره

ولې به ئې صفت د يار او د ياری نه کړي
په یاد کښې ئې چې نوم **عبدالجبار** دے ورسره

غزل

تصوير د تصور د خيال ليدو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

رايادې مې شوې شونډې شيرينې د نبات
دردونه مې د زړه ياره شو ډېر زيات
ريبار كه درلېږمه نو د گيلو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

بې غمه ياره ته كوي بنكلې موجه
دردونه زما زړه ژړا كړي فريادونه
زخمونه مې زړه ستا ليدو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

وايي **عبدالجبار** چې څوك يار لري خوش رنگ
متاع لري هر رنگ چې وي مئين په ناموس ننگ
گلونه د وصال بنكلو غنچو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

غزل

لکه سپرلي کښې چې گلونه خوند کړه
داسې زړه گي کښې مې داغونه خوند کړه

طبيبه ته پرې مرهم مۀ لگوه
د زړۀ سپرلي پرهرونه خوند کړه

چې سترگې ئې ډکې د نشو مدام
د هغې ښکلې محفلونه خوند کړه

د زړۀ په کور کښې چې ما سهل مېلمه کړو
د مېلمه ښکلې مدارونه خوند کړه

غزل

نور دې پرې څه لږ زړونه ویشتلې دي
چې گورې مې په مړاؤ مړاؤ سترگو ته

در به ئې په رضا کرم ژوبلوې مې زړه
زړه مې کره ورپورې مړاؤ سترگو ته

جنگ چې وي د سترگو پکښې زړه لږې
زه به ئې حواله کرم مړاؤ سترگو ته

شي به د سهل پرې اخري سلگۍ
که اوکړې اشاره دې مړاؤ سترگو ته

غزل

په مینه ما چې به کرل هغه گلونه څه شول
جانانه تا چې به کول هغه لوظونه څه شول

ننگ و ناموس ته دې دلبره زما ونه کتل
تهمت په ما چې لگېدو هغه داغونه څه شول

پکار دې سخته کښې پردي او خپل راغلي نه وو
دا مدام ما چې دې ژړل هغه غمونه څه شول

زه د توپي **عبدالجبار** تانه تپوس کوومه
په تندي تا راته نیول هغه لاسونه څه شول

غزل

دوبی ته مزدوری له هر ناچار راغله دے
د همزولو د سیالی نه هم مالدار راغله دے

سمه وي دې ځان لاره د حسرت جولی په لاس
محنت کش که هنر مند ورته معمار راغله دے

ده هر چاته معلومه د دوبی سخته گرمي
ډېر تنگ ئې د گرمی نه مزدور کار راغله دے

دا خلق پرې غورېږي چې راوړے ئې دے دولت
څوک ترې څه خبر دي که قرضدار راغله دے

ووي برخوردار راته ورله لاس ورکول غواړي
په وزت يو ځلمے د کلي انبار راغله دے

ماوې اوبه ئې کړې الله خو منډه ترله به سهل اوکړي
شهاب په حسرتونو که د مور پلار راغله دے

غزل

چې نه متاع دې پکښې شته او نه تاوان رقيبہ
بيلوې څله مې ظالمه ته جانان رقيبہ

يار ته هوا کښې محلونه او باغونه بنائي
ولې شوده په گټو وولې ته اسمان رقيبہ

ته د تهمت په غونډو ما په عامو خاصو وولې
ډېر دھوکه باز راته بنکاره شوې بې ايمن رقيبہ

يار خو لاسونه د يارۍ چې راکړل ما سهل له
په مېرو سر شو اوس شلوه دې گربان رقيبہ

غزل

شپہ کنبی چرتہ تلے وی غلا باندي
چا سرہ مشغول وی مشغولا باندي

تہ مې خپلولي خہ چي مې ترک کړل
ودي کړو اغاز نن پۀ جفا باندي

ما وی خان به خاورې تا به کرم گلشن
د ميني باغ به جوړ کرم پۀ وفا باندي

زرۀ مې زرۀ تسليم کړم وے چي لري به خہ وفا
وائې رولمه بيا پۀ بي وفا باندي

خپل حسن پرست زرۀ تہ حېران سہل
اورے تري تا زرۀ دے پۀ رضا باندي

غزل

ولور پرې اخلي خوشحاليرې پرې ښکلي جوړوي
د مکتب دپاره ورته وسوسې جوړوي

د زلفو خيال ئې د چا په زړه چې نه شي
جونې پردې له ښکلي برقعې جوړوي

دغه سبق د نبي پاک ص يو فرمان راکوي
عرب ملکونه ورله سکولونه مدرسې جوړوي

د خونړي نظام په حق کښې نه يم
که د ايمان نيمې حصې له فتني جوړوي

ترې مې قربان شه په ناموس ئې ارمانونه واره
بې وسي خپله مې گويانه حوصلې جوړوي

کوم دستور د رقابت د اندېښنو دے سهل
کوم دانشور به پرې ردیف او قافيې جوړوي

غزل

په اتفاق باندې ملگرو هر کار سر ته رسي
که ډلې ډلې شو فائده به غېر بشر ته رسي

راځئ يو موټی يو اواز شی دا نفاق ختم کړئ
د خود غرضو واک دارانو هغه واک ختم کړئ
ورسره گورو به خبره که ډغر ته رسي
که ډلې ډلې شو فائده به غېر بشر ته رسي

چې اتفاق زمونږه وي وروڼو کامياب به يو تل
که د نفاق په لاره درومو خراب تراب به يو تل
د بې اتفاقی ټولې خبرې گورمې شر ته رسي
که ډلې ډلې شو فائده به غېر بشر ته رسي

زه **عبدالجبار** هريو ورکر ته نصيحت کوومه
د پاکې مينې ورورولۍ ورته منت کوومه
مينه نیشنل سره لرمه غږ مې غر ته رسي
که ډلې ډلې شو فائده به غېر بشر ته رسي

غزل

گيلې مې درنه کيږي ستا شکوې مې اورېدلي دي
ته يواځې نه ئې کچه وعدې چې د هر ښکلي دي

د گلونو جولى ډکه که سترگو سترگو کښې مسکه شوې
د فريب داسې حربي د عشق په باب کښې مې لوستلي دي

لا تر اوسه پوهه نه شوم حقيقت که افسانه ده
د حسرت په ميزانه کښې داسې ډېرې ما تللي دي

پلوشې د خپل جمال خورې ورې کړې په محفل
زړونه وار خطا کړې اندېښنې ئې ما ليدلي دي

سازوي غنچې د گلو که رانکي په زمکه کښې
وايمه په جار ما سهل ترې لاس وينځلي دے

غزل

چرته چې د يار سره د يار خبرې جوړې شي
هله د رقيب او د اغيار خبرې جوړې شي

دوه مټين چې يو ځائې شي وعدې د تلو راتلو او کړي
لارې بيا ساتي د انتظار خبرې جوړې شي

دوه مټين چې کله مرور د يو او بله شي
بيا پکښې د صلحې د رېبار خبرې جوړې شي

يو بل ته حالونه د خپل زړه او د کور ووايي
تل د دوو کم عقلو چې په لار خبرې جوړې شي

زړه د سود پرستو هلته ولېږي بيا ځي راځي
کوم ځائې چې د نفعې او روزگار خبرې جوړې شي

نه جار اوځي سر لکه پتنگ د اور په سر نيسي
چا سره د سهل چې په جار خبرې جوړې شي

غزل

تور باڼه ئې ښکلي زړونه په ځنبل ټولوي
لکه څوک چې در نايا ب په ډېر چل ټولوي

ډېر اُمېدونه مې ترلي اشنا تاسره وو
دا گل شيندلې په رقيب چې دې يو بل ټولوي

که رابرسېره په حالاتو د زړه صدف نه مې شوې
وخت به د مخ نه مې د اوښکو لعلونه تل ټولوي

د بې رُخۍ گيلې به څنگه د پردو نه اوکړم
نن ما سهل نه چې خپلوی لرونه خپل ټولوي

غزل

تصوير د تصور د خيال ليدو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

را يادې مې شوې سرې شونډې شيرينې د نبات
دردونه مې زړه ياره ډېر شو زيات
درلېږم که رېبار نو د گيلو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

بې غمه ياره ته کوي بنکلي موجونه
دردونه زما زړه ژړا کړي فريادونه
دردونه مې د زړه تېزو چپو سره راځي
يادونه دې خواږه تېزو چپو سره راځي

وايي **عبدالجبار** چې څوک يار لري خوش رنگ
متاع لري هر رنگ که وي مئين په ناموس ننگ
گلونه د وصال بنکلو غنچو سره راځي
يادونه دې خواږه د اسوبلو سره راځي

غزل

اختر راغی وعده ستا به وفا کيږي کله
توره شپه د بېلتانه به رڼا کيږي کله

سجدي زمونږ د الله په در د عاجزی وي مدام
د کرونا په حق به زمونږ دعا قبلېږي کله

د شهيد شونډې چې د فخر نه مسکي وي ماته
خوب کښې ماته يو وارې په خدا کيږي کله

د تن وينې وينې دې گرانۍ وروڼو زمونږ اوچې کړې
د کرونا په حق به زمونږ دعا قبلېږي کله

چې بې گناه ئې محافظ تافيه سترے کړلو
که کوم دستور په عدالت به سزا کيږي کله

د زړه داغونه به د سهل هم پولۍ پولۍ شي
د رب دپاره به اشنا زړه دې نرميږي کله

غزل

خوږه مې دا پښتو ده مورنۍ ژبه
د وخت د سلیمان ع ده پخوانۍ ژبه

پت لري نښگړه او بې مثله توريالی
اغیار دې کړي ثابته اړینۍ ژبه

ټکي د اغیار پکښې پپوست نه کړي
ښکلې خپله وائي افغانۍ ژبه

زه سهل ادب له پرې لیکل کووم
د شعر و شاعری ده لرغونۍ ژبه

را په زړه مې شو د مرحوم سخي صېب سخاوت
دروغ نه دي واقعه ټوله مې ليدلې حقيقت

ورومې سوال ئې د بخښنې د الله کړم
رب نصيب دې کړي د مرحوم شيخ مغفرت

يو سوالې ئې خوا له راغلو سوال دپاره
موجود خپله ورسره ووم هغه وخت

وې بزرگه څنگه ئې راغلي خبر ما کړه
رب راوسته زما خوا له کوم نوبت

عمر ستا د مزدورۍ نه دے ضعيف ئې
الله دې اوکړي په تا فضل د رحمت

فقير ووي صاحبه ستا خبره قيمتي ده
په ځان کښې نه وينم د کار څه قوت

خو زړه مې غواړي چې لور کشره واده کړم
مشرې لونه مې واده کړي په شان او شوکت

د هغه ارمان چې يو نه سمه گور ته
ورله پکار دے د الله مساعدت

دوه ځامن مې د واده نه پس جدا شو
خبر نه ووم د هغوي د رزالت

په پټ لاس شېخ فقير له روپۍ ورکړې
وي بيا راشه که څه پاتې وي ضرورت

ضعيف واخستې روپۍ شو په ژړا
غريب دواړه لاسه خدائے ته کړل اوچت

د ماضي مالداره ووم خدايه نن سوالی يم
بخښنه غواړم رټل سوالی به مې وه عادت

د ماضي امير فقير دې کړم غني خدايه
د صېب په لاس دې پوره کړو زما غايت

شيخ صاحب ورته حيران حيران کاته کړل
مطمئن ډېر شو په خپل مصالحت

واړه کارونه خدايه ستا د حکمت دي
د ماضي مالدار دې کړو په نحوست

شيخ صاحب د خپلې وعدي لاج پوره کړو
دستي ادا ئې کړو د نور سامان قيمت

وي په خوشحالي دې زر خپله لور واده کړه
امېد ساته تل د الله د کرم رحمت

بنکله هستی په دنيا شته د **عبدالجبار**
الله قبول دې کړي د مرحوم صېب دا عنایت

خواره ترې لارل د يارۍ چې ترابنه پاتې شول
خوره جانانه د يارۍ مې څه خواره پاتې شول

ته د دھوکو په دام راگېر شوې د غماز د لاسه
د ټکۍ دامونه ئې په مړۍ درته پابنه پاتې شول

شومه حېران چې مخ دې واړوه د يارۍ نه زما
ډېر مې سوالونه د زارۍ تاته باڼه پاتې شول

زه **عبدالجبار** به مشغولا ورسره تل کومه
که څه مې يادونه د يارۍ ماته زارپه پاتې شول

غزل

رڼه په مونږه هغه بڼکله دوران بيا راولې
د خوږو زړونو پرهرونو درمان بيا راولې

د پټو زړونو حال بڼکاره وي رڼه تاته زمونږ
رڼه قبوله مې دعا کړې محبان بيا راولې

مياشت شروع کيږي د رمضان او بيا د اختر خوشحالي
رڼه اختر له زمونږ برخورداران بيا راولې

کله خدا شي د انسان چې ضمير وي خفه
رڼه خفگان راځي بيل دوستان بيا راولې

زه د نږوي فضل الرحيم دعا کړم غني خدايه
رڼه بنديوان د هندوستان بيا راولې

ډېر مې يادېږي وروره ستا بڼکله جمال
عرصه اوشوه ملاقات ونه شو په دوېم کال

همېشه کوم سوالونه پروردگار نه
چې کله شي به غمزده زړه مې خوشحال

د هغه ورځ به د اختر مې وي ورور جانه
چې نصيب مې دوباره شي ستا وصال

يو غم خپل دوېم ستاسو راسره شو
خور شوم په ما هم د غم د جال

په دې نن سبا منتظر ژوند مې تېرېږي
د راتلو دې کوم سوالونه د ذوالجلال

نجومې زر کره فالونه راله گوره
چې به څه رنگه راخيږي زما فال

تر کومې به بندي وي زما وروڼه
صحيح راته وئېله هم نه شي ته حال

زباني خرچه اورمه تل په غوږو
د جواری غونډې بازي ده اخلي نال

نن يوه خبره اوشي او سبا بله
بېرونه ملکونه واوبلا کړي پرتگال

اثر هيڅ ونه شي په هيڅ چا هم
مظلومان دې راگېر شوي په بد حال

بې درده د دردمند نه خبر نه دي
چې مظلوم شو بې گناه ورور پائمال

د ارمني دنيا نه زه وروره مجبور يم
د لفظونو مې کړل ځکه ارسال

ډېر لفظونه مې په زړه کښې موجزن دي
ښه به دا وي چې ئې نه کړم زه فعال

زه د نيوي فضل رحيم وايمه غني خدايه
زر کړې واپس جنگي قېديان کومه سوال

غزل

بنکلیه تا که په مسکي نظر کتلې نه و
ما به زړه په یو نظر باندې بائیللې نه و

که ماته پته و چې دا تکلیف به ماته رسي
ستاسو د چم په لار به زه هډو راغله نه و

که د خوبانو دیدنونه په اسانه کېدل
پتنگ به ځان په سرو لمبو باندې سپرلې نه و

که تعصب نه و د مینې تسلسل قائم و
بیا به منصور د دار په سر باندې ختلې نه و

زه که مېن نه و د خپل کلي په ښکلو باندې
ما به د خپل کلي په لارو کښې ژرلې نه و

که مینه نه وه محبت نه وه دا خیال به نه وه
عبدالجبار سهل به دا غزل لیکلې نه و

غزل

اور د بېلتون زړه ته بلېرې ستا پرې څه
که په خپل سوي نه پوهېرې ستا پرې څه

د غم لمبې د ککړۍ نه دې تل تر تله اوځي
مټن زړه پرې نه درديرې ستا پرې څه

يو مو الله يو مو رسول په صادقي ملگرو
په حق وټلو مو ژبه نه چليرې ستا پرې څه

چې تصور ئې د شاعر په مقصد نه شي
که په وزن سجعه نه برابرېرې ستا پرې څه

په عذابونو کښې غټ عذاب بې اتفاقي وينمه
بې اتفاقي مو ورځ تر ورځ زياتېرې ستا پرې څه

داغونه د ستم پراته پرې د ماضي
نور نوي پرې جوړېرې ستا پرې څه

يو بڼكله خوڅه كړې د بې شمېرو د مسكن مې زړه
په زړه مې ټول بڼكلي ځائېرې ستا پرې څه

خپل حُسن پرست زړه ته زه هم فكر وړم
د د هر بڼكلي زارېرې ستا پرې څه

يار او رقيب چې راشي بله كړي لمبه د اور
د ډېره تاوه بيا ورتېرې ستا پرې څه

ووي د توپي اشرف په زړه جوړ كړه غزل
ما وي زړه زما كه نن دردېرې ستا پرې څه

د حسن جوارې كښې خالونه **عبدالجبار** وولي
په داؤ بېللو نه خفه كيږي ستا پرې څه

غزل

په سخته دې پکار چې يو يار نه راځي
په راحت دې شه کنار چې اغيار نه راځي

تل به زما ناسته د نمر مخو د محفل نه وه
څه اوکړم کم بخت زړه له قرار نه راځي

که وايمه بنامار دے ټک به درله درکړي
يقين دې په وېنا مې په صد بار نه راځي

ما **عبدالجبار** فضول خوشې يارۍ اوکړې
نن مروړمه لاسونه خو تېر وار نه راځي

غزل

ورک دې پرې د مینې ټول خوندونه کړل
فاش چې دې رقیب ته مې رازونه کړل

لوت شومه اعتبار کښې او چانه گيله او کړم
تا چې د غماز په سر ماسره جنگونه کړل

ما وې سر به صدقه کړمه ستا په یارانه کښې
تا خو راته جوړه ډېر فسادونه کړل

مینه مې خپرازه وه تباہ کړه یار ناترسه
سهل په تباہۍ ئې خود ویرونه کړل

غزل

هر ځائے د ممنوع درته تختی اولگېدې
مه کړه اورتيک پابندی اولگېدې

شوه جرمانه لس زره هغه هم درهمونو کښې
قېنچې نه که شوې بېچ په کتاری اولگېدې

څه مې لوفر بولي او څوک وائي جوارگر دي
دهبې مې په لمن د بدنایې اولگېدې

څه دې وه متاع پکښې **سهله** تنها پاتې شوې
نن ټولې دې یاری په کپړی اولگېدې

غزل

دور نن د پمپ هاوس دے د سیند غاړه ویرانه
شوق سره ځلمي نهر ته لامبلو له راځي

جوړه جوړه یاران وینم ، خوا کښې رقیبان وینم
کم بخته غمازیان ئې جنگولو له راځي

نادانان پرې نه پوهېږي ، هوبنیارانو ته ئې علم
څه پکښې کم ظرفه زړه لوتلو له راځي

د وفا طلبکارانو ځان ترې کناره کړئ
څه پکښې بې فېضه زړه ویشتلو له راځي

د حُسن جواړي ده درانه درانه داونه اړدي
سهل پکښې کم بخت داؤ بائبللو له راځي

غزل

کوم دې پٺُ يارو کٺٺي يو نپکنام اوکتو
نوم چي دې زما پکٺٺي بدنم اوکتو

د ياري پٺُ هر يو باب پانڀي پانڀي مڀي دفتر
تش نوم مڀي د وفا برائے نام اوکتو

څله ڄان له سر خوبے نه لري وفا
بي وفا مڀي پٺُ دې باب هر گلفام اوکتو

بنه مه کوه بد نشته څه بنکله متل دے دا
دا متل صحيح **سهل** پٺُ هر گام اوکتو

غزل

څه مې ترې نه ويستي دي رفو مې هغه دم کړل
واړه مې د يو ستنې په سم کړل

پوهه په سرور د بې خودۍ نه شو
شېخ ځکه مېخوار ټول په قسم کړل

د سيالۍ جذبې ئې دومره شوخي پېدا کړه
په سوچ اخته ئې د ادب بڼکلي عالم کړل

دا بې وسه تمنا به زه **سهل** کړم د پښو لاندې
ما **توراج** خو تل په يو وېنا نعم کړل

غزل

راشئ اوگوری ملگرو حال زما

خوردنوش نہ مقرر شو فال زما

پہ سہارہ د ڊانگوری می دے رفتن

تہز گام شو اغستل محال زما

پہ ہر حال شکر گزار یم د اللہ نہ

غفور ، رحیم ، کریم دے ذوالجلال زما

بنہ پوہہ زہ سہل عبدالجبار شوم

متاع نہ لری فضول اشغال زما

غزل

لکه مجنون چې به ژړا ځان د لېلې کوڅه کښې
رېباره زه هغسې ژاړم د اشنا کوڅه کښې

کچکول مې غاړه کښې دے ځمه د اشنا کلي ته
خبر د وصال به ترې غواړم خامخا کوڅه کښې

خبر دے که نن بې وفا یار په کانو اوویشتمه
زه به ئې په مینه مینه اوژاړمه بیا کوڅه کښې

رقيبہ مہ کوه پېغور د یار کوڅه کښې ژاړم
پېغور به وے که مې ژړل د بل چا کوڅه کښې

ما د اشنا دیدن کاوو مطلب م هیڅ نه وه نور
رقيب چې راغے اودرېدمه وارخطا کوڅه کښې

عبدالجبار جوړې مجنون شوې معلومېږي داسې
چې د وفا اواز کوې د بې وفا کوڅه کښې

غزل

زړه مې په دام د اور بل څله نيسي
ماته رسې د اجل څله نيسي

د محبت غنچه دې ماله راکړه
اشنا زاغونو ته گل څله نيسي

زه چې راغلي يمه ستا ديدن له
نوراني مخ ته منگل څله نيسي

کبر کوي زوال زر به مومي
لمبو ته شال د بخمل څله نيسي

په تا مئين گنهگار خو نه يم
په سرو لمبو مې گوگل څله نيسي

ماتہ د شعر لاری بنی معلومی
نوی کوچی د غزل خله نیسی

سہل د شعر شپارسم پاس کرے
ورته پرچہ د اول خله نیسی

رباعي

مور او پلار چې کړې په غم کښې مبتلا
خدايه مه کړې نالاتق اولاد د چا

د پخوانو اولاد زار د شرافته
والدين به ئې ساتل بنکلي رضا

بې يقينه اوسنه اولاد ثابت دے
اغسته نه شي د مور او پلار دعا

نافرمانه اوسنه اولاد اکثر وينم
اوچتوي د والدینو نه حيا

بې هنره که انپرھا پخواني وو
په کردار د اوسنو نه وو بالا

په زور زېر ورپسې ما سهل کړل کتب
کړه عيان مې د حقيقت د هغه وېنا

غزل

يو مو الله يو مو رسول يو مو كتاب
پوهه په دې دې شي هر هونبنيار جناب

په رنگ د خپلو وينو خپرازه کړي آيات بنکلي
په بهار د ملغرو سپوا ئې کړې په شتاب

د ذوق هره نغمه ئې د سپرلي غوندي بنکلا کړه
د گل سره ئې کړي وصل په مثل د مهتاب

په ادب به ئې وي شيندلي د گلونو جولى ډکې
محرومه ترې نه زه ووم اورېدو ته ئې يم بې تاب

سرپرست ئې دې تېر شوي دانشور د زمانې
دفن ئې شو اشعار يا په پردو کښې د سحاب

همت ئې د ځوانانو صد افسوس په تن اسانو
تېرېږي ژوند ئې د خانانو د مزدور خيال لري بې حساب

تصور د هر شاعر د خپله خياله وي **عبدالجبار**
که ستا خيالونه شي د چا د پښو تراب

بعدالعشاء فارغُ النماز

16/10/2023

غزل

دوه لښانه دې خواږه پاسته د قند دي
دوه خدښې دې رومان د ثمرقند دي

گلونه د اورخاري رانه ئې غوښتي دي په مينه
په مسکا مسکا ئې غوښتي دل پسند دي

د گلاب په غوڅو څوکو بلبلان هسې چغېږي
په غونډې غونډې بوراگان واړه سربلند دي

د گلونو جولى ډکه که سترگو سترگو کښې مسکه شي
زړونه وارخطا کړې کشش ئې هنر مند دي

په کليمه د الاالله مسلمان يو دمه په صدا
زنگي او ايوبې دواړه تېر شوي جرات مند دي

د امېد رڼا ئې ويني په قدرت د پاک سبحان
د لا تقنطو صدا کښې مجاهد ډېر دلېر مند دي

د ژوندون په کشاکش کښې د توحيد رڼايي غواړي
په سر تړلي ئې کفنونه کس کړي کمربند دي

د اسرائيل په جارحيت مومن ولې دے خاموشه
امريکه ده په ظاهره او مغرب هم شريپسند دي

طريقي د پېغمبر غواړو جهاد له مو ملا ماته
ابتم بم لرو ملگرو عرب هم دولت مند دي

د مودي مرسته په ډاډه اسرائيل سره په ډاډه
مجاهد سرفراز کړې پاک وهابه ستا د فضل ارزومند دي

دعا غواړي مسلمين اللهم النصرنا المجاهدين
بريالې کړي فلسطين بد حاله حاجت مند دي

حماس څه تنه نه دے حسب الله پرې غوټه کيږي
خو د الوتکو د حملو نه بي بسه او بي بند دي

خومره شوخ دي **عبدالجبار** د ژوند دا بهارونه
چيې ظالمي د خزان دې نن په ژوند دي

"لوئې اختر"

څه به کاندېمه په داسې لوئې اختر
وينم کور کښې په ماتم هر يو بشر

مسرور خلق خوشحالي د لوئې اختر کړي
زما کور کښې لوئې وارې په چغو سر

سوي زړه مې کړو ماتم لا د ملگرې
دپاسه راغلو د ورور غم مې لکه غر

متې مې پرې ملا مې ماته په مرحوم ورور شوه
په ورونيو شپږو کښې بالا وو معتبر

تل به ئې غم لکه د نم په سترگو زه ورووم
هر وخت به ئې يادومه په دعا شام و سحر

جنت الفردوس او مغفرت ئې د الله نه زه سهل غواړم
په حکم لايزل ئې ددنيا اوکړو سفر

نظم ”لاهور ښار“

ښکله به نه وي د لاهور په مثل ښار يو
حسين په زنده دلو دے شاندار يو

درنې هستۍ د لاهور زمکه کښې دفن دي
پکښې معروف دے د داتا گنج دربار يو

عدل جهانگير په تاريخ کښې رڼايي کړه
په ټنگ حاضر شوم په جرس د څمار يو

پېښور په خپل ځای دے پر رونقه
د خود کښو نه ئې بچ نه دے بازار يو

کراچۍ که د رڼاگانو ښار يادېږي
وينئ د کلنگ پکښې همپش ناتار يو

دا درې ښاره معروف دي په خپل حسن
پښتونخوا کښې پېښور دے مزېدار يو

د خيال پتلی مې کړه بدله ځم لاهور ته
پکښې ياديرې د مغلو باغ شاليمار يو

باغ جناح هم متصل دے د مال روډه سره
شاهي مسجد لري فن د زوړ ادوار يو

شاهي قلعه او مقبره جهانگير د مغلو نخښې
په پرغا وينئ شيش محل حسن دار يو

د قائبدينو غونډه پرې شوې په نظريه پاکستان
اوچت ښکاريرې پکښې هغه ښکلې يادگار يو

انار کلی بازار معروف دے معروف تر نۀ
نوم ژوندے لري د مينې په اعتبار يو

لا انتها ارزان طعامونه د فت پات
گزران ښۀ پکښې کوے شي ناچار يو

شهنشاه عالم وه تعمیر کړم یاد په شالمی
نوم ژوندی لري د شهنشاه هونبیار یو

د رېنجر زمکه شاره وه بنجره
پکښې جوړ دے د ملت ښکلے مطار یو

هغه کيږي چې څه رب ته وي منظوره
بې د امر د الله نه کيږي کار یو

سرتو به ئې نه کړي که هر څومره د هوکه مار وي
چا لیدلے دے کامران د هوکه مار یو

اجر ډېر ورته ملاو شي په بدل کښې
که پوښتنې له څوک ورشي د بیمار یو

درې مې وروڼه مقیم دي په لاهور کښې
الله دې شفاعت ورکړي مشر ورور مې دے بیمار یو

که د بنادی وېنا په عزت ورته اوکاندي
رابه نشي بهانه به جوړه کړي په تلوار يو

منتظر مې د راتلو ورځې په گوتو شمار که
ما **سهل** هم تنگوي دا انتظار يو

وایي لا تر اوسه **عبدالجبار** رانغې چې دا ولې
خبر خو نه دي چې نوکري بڼه نه وي د پلار يو

چار بیت

چاربتہ

راغلی وی دعا لہ   کۂ بلې مدعا لہ
چې پتھې دې چیلې کرې جماعت نہ اے مختوره
خوک ئې د الله چوره

خوک ئې د الله غلہ   شہ پۂ تن دې لمبہ بلہ
راغلی وی فاتحې لہ او دې کرلہ بې ایمانی
لوئې غل ئې لاثانی

لوئې غل ئې بې حسابہ   خانہ دې شہ خرابہ
لرہ یرہ او کرہ د دوزخ د هغې اورہ
خوک ئې د الله چوره

غلا کۂ ستا عادت دے   دا دې بد علت دے
صابر پۂ خیل نصیب شہ وی رزق اسمانی
لوئې غل ئې لاثانی

توبه گار شه مسلمانانۀ   ښکلې مياشت ده د رمضانۀ
عيان اسير او مزدور ته مې چارې پته شوه في الفورۀ
څوک ئې د الله چوره

د مرحوم به غواړو مغفرت   اوس په دا ساعت
مرگۀ شته د مۀ فريد جانۀ اخربۀ شو فاني
لوئې غل ئې لاثاني

د ذرې حساب به کيږي   په محشر به تپوس کيږي
شاگر اوسۀ عبدالجبارۀ که الله درکوي سپوره
څوک ئې د الله چوره

چارېسته

بېړۍ وه د کهبل

بېړۍ وه د کهبل   شوه ډوبه په درياب

ژارې ټول عالم ورپسې کوي ارمان

هغه ورځ وه د طوفان

بېړۍ وه پورې غاړه   وه خلقو ته اولاره

خبر د ځانه نه وه ورته ولاړ وه عزرائيل

بېړۍ وه د کهبل

بېړۍ ئې بوتله په بره   د دوی وه مقرره

چرې ته ئې نژدې کړه په شتاب

شوه ډوبه په درياب

چرې ته ئې کړه وړاندې   ټول ډوب شول لاندي

ناخپه يکدم شور شو چم په چم

ورپسې ژارې ټول عالم

شپږ نيمې شلې تنه   مړه ډېر دي ژوندي کم
ساتېدونکې پاک الله د دغه گندف بچ شو زرين خان
د هغه ورځ وه د طوفان

جمروز شاه وه بنکلې ځوان   صفت ئې په جهان
سرې سخاوتي وه د کيا کلي بې حساب
شوه ډوبه په درياب

دا مياشت د پشکال   سهل وائي دا في الحال
تاريخ کښې خطا کېږم دغه ورځ وه د منگل
بېړۍ وه د کهبل

چاربته

سنتېر کښې د ریکروټ
ژوند څرنگه تېرېږي
ملگرو نن راحی چي په دې حال مو خبردار کړم
کارونه درته شمار کړم

بهرتي چې شي کوم ځوان   په موج کښې وي روان
چې څه نن مې او مونږو د خپل طبعي روزگار
چې شم به رسالدار

شم زره په عزت   تېرېدنه راکړو قدرت
د رانېور چې رانه جوړ شي بيا زما د څه کمه دے
خوړلے ئې سمه دے

د رانېور پرېږده په قلاړه   چې کلرک بهرتي شي ياره
په زړه کښې ئې دا خيال وي چې تعليم مې دے او چت
تل او سم په عزت

تل او سم په شادان کورس نه وي دومره گران
کارونه د فترې خو ازده کړي ما پخوا دي
پس تلل صرف زما دي

بس صرف رسېدل دي کرسی کښې کښېناستل دي
که خبر وي زربه شمه مالک گوته د دفتر
روان وي ناخبر

روان وي نابنده آخر لار شي تر حده
راشن کښې مېلاوېرې کله کله ورته فروت
سنتر کښې د ریکروټ

راشن څه هر يو څيز ورکېرې په تميز
خو ورځې ارام وي بيا د تېرېنگ ځائې له ورشي
خبر نه وي خبر شي

خبر نه وي چې راشي سنتر ورته بلا شي
وي نو نه پوهېرې چې څما کوم پلاټون دے
او يا څه دلته قانون دے

يا څه دي څه به کيږي هر څه به ورته بنسکاريږي
د تېرېننگ زندگي ئې شروع کامران ضرور شي
سنتېر ورته تنور شي

سنتېر شي ورته اور څه به وايمه زه نور
دومره نه اوزگار يږي چې چاسره او کړي خبرې
په زړه دننه چغې

د پرېدنه اضافي بوټ پالش ئې وي دستي
اوشي پرې سيتهې چې له آوت له شئ تيار
انسپکشن له دصوبېدار

راغله صوبېدار د ځير د عبدالجبار د ځي
هره شپه چې څښي د چرسو سيگرېټ
سنتېر کښې د ريكروټ

چارېته

د پېړۍ عمر مې تېرېزې باوقاره
خو مرضونه مې بې سيار شي
يار خبر كړه د احواله مې ريباره
يو ورځ به په ما خاورې انبار شي

د هجر شپې مې زحمتونه وائي
او تورې شپې مانسامونه وائي
جنازه اوځي به مې تر مينۍ لاره
چشم خاص به اشكبار شي
يار خبر كړه د احواله مې ريباره
يوه ورځ به په ما خاورې انبار شي

تل ارمانونه د زور وخت كومه
د خلوص ډك د محبت كومه
د الله ډېر يم شكر گزاره
په ما احسان د پروردگار شي
يار خبر كړه د احواله مې ريباره
يو ورځ به په ما خاورې انبار شي

چاته شکوې شکایتونه کولې نه شم
پردې خپلې فاش کولې نه شم
صبر دې لویه خزانه کړه عبدالجباره
الله ستا به پرده دار شي
يار خبر مې د احواله کړه رېباره
يوه ورځ به په ما خاورې انبار شي

چاربته

اعتبار به څه او کړم په چا باندې
 ظلم خو ډېر اوشو په ما باندې
 په نه خبره ئې تکرار وکړو
 یار په یاری کښې داسې کار وکړو

زه ئې په شان د لېونو کړم
 ډېر ئې مجبور په اسوېلو کړم
 اوبښکې خخومه په ژړا باندې
 ظلم خو ډېر اوشو په ما باندې

ماته ښکاره پکښې تیارې شوې
 نن ئې بدلې ارادې شوې
 په ما ئې ټک لکه د مار وکړو
 یار په یاری کښې داسې کار وکړو

ختمه چې یار ښکلي یاري کړه
 په هر اعیار ئې خوشحالي کړه
 ټکرې خورمه ورځې رڼا باندې
 ظلم خو ډېر اوشو په ما باندې

اسويلي ستري مې د خلې لارل
 ښکلي ياران مې د دېرې لارل
 الله خبر چې چا راته ازار وکړو
 يار په يارۍ کښې داسې کار وکړو

دغم چاپو کښې شومه گېر
 په حال خبر شو د توردهېر
 ډيوټي کوي ساحل صرا باندې
 ظلم خو ډېر اوشو په ما باندې

خبر د حاله مې ياران شو
 گوته په خله واره حېران شو
 تلقين د صبر ئې بسيار وکړو
 يار په يارۍ کښې داسې کار وکړو

زما پرې ډېر وه اعتماد
 د بونېر مسين مې شو رايا د
 دروغ ئې ووي سترگو رڼا باندې
 ظلم خو ډېر اوشو په ما باندې

ما **عبدالجبار** ته ئې بهانې جوړې کړې
ورسره ئې نورې افسانې جوړې کړې
څه بې شانه ئې کردار وکړو
يار په يارۍ کښې داسې کار وکړو

نظم

په نامه د اجتماعیت ، انفرادیت پکښې ځلېږي
 وگورئ ملگرو خصوصیت پکښې ځلېږي
 ادب لري معراج چې لیکوال وي باشعوره
 دا مې تجزیه ده اخوت پکښې ځلېږي
 چې ژوندۍ په ښکلو زړونو جذبه وي د ادب
 بیا شان د ادب نه دے چې نفرت پکښې ځلېږي
 د ذوق یوې نغمې مې د سپرلي غونډې آغاز کړو
 د تېر شوي شاعرانو وضاحت پکښې ځلېږي
 د زړه په وینو ایښي امانت او اخون ئې بنیادونه
 احمدگل وې دا به گل شي رنگت پکښې ځلېږي
 احمد دین طالب ئې مهمان د بوقو د ابراهیم خان
 اورده د کال ئې مېلمستیا وه موانست پکښې ځلېږي
 د قدرت په گل رنگینو مئین ناصح عبدالمجید وه
 د آبیاتو په نگینو نصیحت پکښې ځلېږي
 د آبیاتو ښکلو غنچو به ئې د حسن رنایي کړه
 د تپوۍ جمشېد مصروف وه ندرت پکښې ځلېږي
 خوب ژنې ارادې به وینولې د مېنۍ باران
 دانشور وه رحیم شاه طالب موافقت پکښې ځلېږي

براسونه ارمانونه د مینې تائب اوږي په زړه
 د آبیانو ئې وه خوندونه لطافت پکښې ځلېږي
 د تقویٰ په ښکلې سجده گل احمد مینوي فناه شو
 رب ئې نصیب هغه سجده کړه مغفرت پکښې ځلېږي
 اوچت معراج د شاعری د بزمي مې نه هېرېږي
 په بابت د افسانې ذهانت پکښې ځلېږي
 د جرس غوندې شور ناکه حیدر زمان به کړه چارېپته
 د سوزه ډکه به دردناکه هېبت پکښې ځلېږي
 اشعارو سره لوبې به د روان وې په وینه خواب
 په تړون ئې د چارېپتي وانست پکښې ځلېږي
 ژوند د ادب کښې لري نوم منصور دې الله اوبخښي
 زیبا ئې دي اشعار لطافت پکښې ځلېږي
 باسي وه د خدوخلو یادېدو په حاجي خپلو
 په محمد الله د غورغشتو غېر سکونت پکښې ځلېږي
 په سفر تلې د بل جهان د مینې ملک چېدر زمان
 هر نفس لره دې فان رحلت پکښې ځلېږي
 د چارېپتو وه ماهر د گندف مرحوم شاکر
 ډېر فصیح زبان وه معاشرت پکښې ځلېږي
 په ماضي به اوږدې شوم د رحم دین سالار چارېپتي
 لټون ورپسې اوکړئ صداقت پکښې ځلېږي

د چارېبتو ذهین استاذ اعوان سردار بهادر وه
 معروف ډېر وه په هېواد شهرت پکښې ځلېږي
 اشتیاق خاکسار خطایي نه کړه ښه خبر دے د صیغې نه
 دستار لري په راس علمیت پکښې ځلېږي
 د گندف اشرف علي مومن درس ورکوي ښه مطمئن
 مدرس او معلم دے صلاحیت پکښې ځلېږي
 د غمونو قرار ئې دے شبنم کړې خپلې اوبښکې
 د کلابت عاجز معوم دے استقامت پکښې ځلېږي
 د بخشالي دے د مردان اوسېږي په اتمان
 قاسم دے تر ځوان محنت پکښې ځلېږي
 د قام قلم ډېر معتبر مانېروال جهان بهادر
 معززه هم زړور عزت پکښې ځلېږي
 لائق دے د ورورۍ یار بهادر د مانېرۍ
 چارېبتې لیکي د هوبښیاری وضاحت پکښې ځلېږي
 اشعار لري لکه گوهر مانېروال تصور
 عظیم دے دانشور لیاقت پکښې ځلېږي
 صفا د زړه لري زجاج هم نرم مزاج
 اشعار وائي تل معراج ملائمت پکښې ځلېږي
 وه مینه کښې ئې لذت د شېر شاه روغاني په محبت
 رب دې نصیب کړي مغفرت عاقبت پکښې ځلېږي

په کلي نيمه ټکره ښه ده نظامه د پردېس نه
 نه د هجر اندېښنې شي او نه زحمت پکښې ځلېږي
 سهېل اوسي که متکنيو کښې خو دے مې د زړه په دريچوکښې
 ليدے خو نه شي په مودو کښې رفاقت پکښې ځلېږي
 عبدالله مولوي هم کنډپوال دے ډېر ښکلے وال دے
 معلم ډېر د کمال دے خدمت پکښې ځلېږي
 بسمل سبزعلي خان او د پابڼې څېدر زمان
 رب لري دي دوى په امان ثقافت پکښې ځلېږي
 ته تلو تلو ښکلي سپرلي نغاري کړي د گرمۍ
 د موسم په تغير کښې د الله حکمت پکښې ځلېږي
 د حسرت يوه غنچه د سهل شوه د خاورو لاندې
 چاپېره خاموشي ده حسرت پکښې ځلېږي
 شاعران ډېر شته عبدالجبار په ډېرو انبار ده خاوره
 ليکلے ئې نه شي نمبر واره د مخ قوت پکښې ځلېږي
 تمنا لري طوفان چې کتاب دې زمونږ خور شي
 ښکلي ارزو د ميربشر ده منفعت پکښې ځلېږي
 حال د لېونتوب د گل محمد جانان ته مه وايئ
 في الحال د سرپتوب د سر ذوقيت پکښې ځلېږي
 گاونډي مې نه دے هېر کم عمره دے زبېر
 اشعار وائي دلېر جرات پکښې ځلېږي

غنچې بنکلې د گلو د بابر جدون په لاس
 دي ئې چاله شوکولي نکهت پکښې ځليږي
 کړي د گلو غنچې جوړې شعر پرې مزین کړي
 ذهانت د عيسی خان دے ذهانت پکښې ځليږي
 مراوے شوق د شاعری په سبب د مجبوری
 د گندف جمشېد خياط دے مصروفیت پکښې ځليږي
 چې څه اولیکم د زړه نه نایاب ته ئې تخفه کړم
 وخت قیمتي ماله ډېر را کړي ښه خصلت پکښې ځليږي
 د گندف شاعر رېحان خوي لري عجب فنان
 رب لري دې په امان شرافت پکښې ځليږي
 طاهره واخله دُر ښه په لاس نغمه په ترنم کړه
 زړگے مې خوش خرم کړه برییت پکښې ځليږي
 د ادب بنکلے گلفام نیاز امین د کتېگرام
 لائق د احترام خوږلت پکښې ځليږي
 دا څوک راځي په لاره باده روشه په قلاړه
 فضل قیوم دے په تلواره مشئت پکښې ځليږي
 چې خبر نه دے د قاعدې د واحد د تشنې
 جاهل څله تنقید کاندې جهالت پکښې ځليږي
 قائم دائم الله دے ذی روح کله دائم
 دائم دې فکر او کړي وحدانیت پکښې ځليږي

لري د ادب غنچې غوټې تاج بهادر تاج د ذروبي
 په کردار د عقلمندی قدامت پکښې ځليږي
 د مرغز مراد او پذير تقرير ئې وي په نظير
 په اظهار ئې وي جاگير مماثلت پکښې ځليږي
 سپين ريشه مير قادر شاه بهې درد که نادر شاه
 خبر پرې رېحان شاه ډېر وخت پکښې ځليږي
 تپوس ئې نه کوي جانان د مشفق مير اعظم خان
 رښتيا وایم په ايمان فرقت پکښې ځليږي
 شېر او مسين ورک شول تر مطلبه ئې وه ياري
 آصف دې الله تل لري مروت پکښې ځليږي
 پنده خپلې مې دې ملگرې ليکوال هم دې ښکلې
 که مدعو کومه ئې ادب ته معذرت پکښې ځليږي
 د خلوص ليندې په لاس د ادب غشي په گروت
 غونډه دا د قام قلم سپين نيت پکښې ځليږي
 که د هر حائے شاعران دي ټول فصيح زبان دي
 صوابې او که مردان دې موزونيت پکښې ځليږي
 مړاوي هوسونه مې تازه شي چې اورمه طوراج
 هر شعر ئې ډک د کمال وي مسرت پکښې ځليږي
 د آهدې کلي ابراهيم ډار ښک بخته ايماندار
 مدد کاندې د ناچار خدمت پکښې ځليږي

الله لري دې عمر دراز د اسماعيل خيل محمد نواز
 کوومه پرې زه ناز وکالت پکښې ځليږي
 دې هر چاته په گوته د فقير خطاب ملنگ اشعار
 شو خاورې خبر زمان خاورې مدت پکښې ځليږي
 د وطن په خره خاوره شيدائي مزدور ياديږي
 شوه د عمر تقاضه ئې انقلابيت پکښې ځليږي
 ملگري ئې تعريف کاندي اورېدلې اسير مانه دے
 دومره ترې خبر يم صحافت پکښې ځليږي
 د پنج مڼه تر صوابې علي درومي په تعدی
 فائز په پابښې سياست پکښې ځليږي
 د مرحوم باران پسر زاهد زمان سحر
 اشعار لري گوهر صدارت پکښې ځليږي
 ارادې د پښتون د هرې ونې د احمد په زړه
 درمندي افسانې د سوز کیفیت پکښې ځليږي
 ليفتینت فضل الرحيم اشعار ئې وو نعيم
 اعلى ئې وه تعليم قابليت پکښې ځليږي
 د توپې عظيم الله وه د چاربتو ئې ښکلا
 بخښنه غواړمه ئې د الله تعزيت پکښې ځليږي
 چاربتې ئې شته دے زنجيری زرین مجبور د مینې
 په کردار د شاعری فضيلت پکښې ځليږي

فضل احمد نه وه دلگير په زروبي ئې وه جاگير
 د بې وفا ياره ظهير خلوت پکښې ځليږي
 د کلابت حضرت جمال اشعار ئې وو ډېر د کمال
 هر ذي روح لره زوال اخرت پکښې ځليږي
 معروف ډېر وه بختور د اسماعيله جوشي علي حيدر
 په سبب د يو پسر هجرت پکښې ځليږي
 محب الله وه د جهنډې څلې ئې جوړ په هدېرې
 وې چاربتې د مزې نزاکت پکښې ځليږي
 اشعار ئې وو د ځيگر خون د مېنې شاعر اجون
 د هر چا به وه ممنون حقيقت پکښې ځليږي
 په گدون لري تربگنې نور محمد وه د چنې
 وې چاربتې مړنې وجاهت پکښې ځليږي
 وينه وي غوتې د آياتو په چپه کښې
 د زېدې تصور ته پسخيږي د ترنم ذوقيت پکښې ځليږي
 رب لري دې په امان د کنډې خليل الرحمان
 د ليدو ئې لرم ارمان که ډېر وخت پکښې ځليږي
 کړه اخر له تخفه جوړه دنيا ميراته ده عبدالجباره
 منفي شان ددې دنيا د رحلت پکښې ځليږي

چارپتہ

”سوال جواب“

دے	مزیدار	زر	د	مے	ٹیک
خالونہ	مے	زنہ	غونہہ	پے	
دے	وار	زوانی	د	مے	اوس
گلوونہ	کنبی	زلفو	پے	اردم	
کنہ	اوربل	پے	د	مے	ٹیک
لور	ہر	پے	تری	شعلی	
کنہ	کنبی	چارگل	پے	مے	غمی
سور	کپل	مے	پوزہ	سپینہ	پے
کنہ	کنبی	کابل	پے	مے	ثانی
لور	پے	لور	کیری	مے	صفت
دے	حصار	بالا	مے	سینہ	سپینہ
سپلوونہ	پکنبی	کوه	مے	رائہ	
دے	مزیدار	زر	د	مے	ٹیک
خالونہ	مے	زنہ	غونہہ	پے	

سپينه	سينه	دې	لکه	تخت	صنمي
زه	پرې	کومه		عدالت	
ليچې	کره	راته	بالخت	صنمي	
چې	پرې	اوده	شم	دا	ساعت
عمر	شو	تبر	راباندي	سخت	صنمي
راحت	مي	نه	وه	په	قسمت
ورک	مي	په	تاپسي	قرار	دے
وايم	د	زره	درته	حالونه	
تيک	مي	د	زرو	مزېدار	دے
په	غونډه	زنه	مي	خالونه	

ورک	دې	په	ما	پسي	ارام	شو	نن
اوس	مي	سر	کېده	په	مروند		
شيرين	بدن	مي	در	انعام	شو	نن	
بشر	مي	تا	کرلو	خرگند			
خبر	مي	کور	او	کلے	قام	شو	نن
ياري	کوي	دغسي	خوند				
ستا	محبت	کبني	مي	روزگار	دے		
چې	مور	دې	کرم	په	وصالونه		
تيک	مي	د	زرو	مزېدار	دے		
په	غونډه	زنه	مي	خالونه			

ستا	محبت	باندی	خبر	شومہ	زہ
درنہ	خوشحالہ	شوم			نادری
منم	پہ	حقہ	دی	دلبر	شومہ
راتہ	کوه	د		نیاز	خبری
مور	دی	پہ	سرو	شونہو	شکر
کوکھی	دی		دواہ		ملغلری
اللہ	درکرے	سپین	رخسار	دے	
سترگی	دی	سری	لکہ		لعلونہ
تیک	می	د	زر	مزیدار	دے
پہ	غونہہ	زنہ	می		خالونہ

اللہ	راکرے	سپین	بشر	ہلکہ	
ثانی	می	نشہ	خاپرو	کبھی	
سور	می	پہزوان	لکہ	د	نمر
بدن	می	گل	پہ	منجرو	کبھی
ورکوم	ستا	پہ	مینہ	سر	ہلکہ
خونہہ	یم	تاسرہ	مپرو	کبھی	
د	عاشقانو	دغہ	کار	دے	
چی	شوگیری	کری	پہ	کلونہ	
تیک	می	د	زر	مزیدار	دے
پہ	غونہہ	زنہ	می		خالونہ

د عاشقانو ژوندانہ کنبی یارہ
 چرتہ به رانشي اسانہ
 طاعون مي گهر شو لړمانه کنبی یارہ
 اوس به رغېرمه په گرانہ
 مخ به مي پتې په کفانہ کنبی یارہ
 سفر کوټم به د دنيا نه
عبدالجبار ترې په رفتار دے
 ډېر به ئې پاتې شي مثالونه
 ټيک مي د زرو مزېدار دے
 په غونډه زنه مي خالونه

په تا مئين گنهگار خو نه يم
په سرو لمبو مي گوگل څله نيسي

“

”

عبدالجبار سھل

“

”

توراج خاکسار

د تسلي او مصلحت جانان مي خاوروله لار
خالقه چاته د خپل سترې ژوند قيصه او کر مه

خپروونکي: اسيد کمپوزنگ سنټر ټوپي

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**